

Montreālas Latviešu
Biedrības
ZIŅOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1999. GADA NOVEMBRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

51. GADA GĀJUMS

NR. 11. (608.)

///

ZEME, TAUTA, VALSTS

Zeme pie Baltijas jūras, tās austrumu krastā, starp Igauniju un Lietuvu un uz rietumiem no Krievijas un Baltkrievijas, gadu simteņus piederējusi latviešu ciltīm, vēlāk latvju tautai un Latvijas valstij. Tā ir dārga manta, kuŗas aizstāvēšanai ziedotas asinis, kuŗas apstrādāšanai un kopšanai lieti sviedri. Tā ir mantojums, ko neviena cita vara nav tiesīga mums ņemt, kas ir glabājama un sargājama visiem iespējamiem spēkiem. Šī skaistā zeme ir mūsu!

Latvju tauta ir sena tauta. Darbīga un gudra. Tās valoda ir bagāta. To apliecina folklorā, it sevišķi tautas dziesmas. Laikmetu maiņās tauta pārdzīvojuši visvisādus icbrukumus, kuŗu rezultātā tā nicināta, apspiesta un izkauta, bet vienmēr spējusi atjaunoties, pacelties pāri skarbiem vēsturiskiem notikumiem. Varonīga tauta. Strādīga tauta. Tās kuŗavīri izpelnījušies uzslavu un cieņu liela pārākuma priekšā. Pats galvenais - tā izturējusi cauri gadsimtiem! Un pastāv vēl šodien!

Latvijas valsts izveidojās I pasaules kuŗa pašā beigu cēlienā. Tās pasludināšana 1918. gada 18. novembrī bija drošsirdīgs solis, kas noveda pie zemes atbrīvošanas no svešinieku spēkiem. Citos kuŗa pulkos rūdītie latviešu kuŗavīri nekautrējās cīnīties savas valsts labad. Tā laika politiķiem un valsts veidotājiem nenācās viegli celt jaunās republikas ēku. Tie tomēr iemantoja tautas uzticību un guva panākumus, ar kuŗiem varēja patiesi lepoties. Latvija kļuva par sava veida paraugvalsti dažādos veidos, it sevišķi savā izglītības un saimniecības veidošanas gaitā.

Latvija savu neatkarību pazaudēja II pasaules kuŗa sākumā. Eiropas lielvalstis - Padomju Savienība un hitleriskā Vācija vienojās par tās un pārējo Baltijas valstu iznīcināšanu. Zemei pāri gāja dažādas armijas. Turp un atpakaļ. Tās bija nežēlīgas. Tauta cieta neizmērojamus zaudējumus. Verdžība un iznīcība, tautas aizklišana pasaulē atstāja savas pēdas, no kuŗām vēl neesam pilnīgi atkopušies.

Latvija šī gadsimta deviņdesmito gadu sākumā - 1991. gada 21. augustā atjaunoja savu neatkarību. To atzina pasaules valstis, pat Krievija, un tā kļuva Apvienoto Nāciju dalībniece. Lietas mainījās tik strauji un negaidīti, ka nebijām visam tam sagatavoti. Pēc pirmās sajūsmas, nāca atplūdi, jo drīz vien atklājām, ka savas valsts veidošana un celšana prasis daudz pūļu, daudz atjautības, daudz gara spēka. Skaita ziņā retinātai un pasaules vējos izkļiedētai latvju tautai atjaunotās republikas celšana un veidošana nav vieglākais no uzdevumiem. Tas ir darbs, kas prasa ik latvieša vislielāko ziedošanos savas tautas un valsts labad. Šis nedrīkst būt žēlabu un pārmetumu laiks. Tam jābūt celsmes laikmetam, kuŗā katra latvieša, vienalga kur tas arī nedzīvotu, pienesums ir svarīgāks par svarīgu. Lai to panāktu, mums ir jāspodrīna kultūra, jākopj valoda, jācīnās pret dažādiem naidniekiem gan ar saimnieciskām metodēm, gan ar spalvu un garu. Saslēdzoties rokās, mēs paveiksim to, kas jāpaveic, jo pats Dievs ir izredzējis to, ka mūsu zeme ir Baltijas jūras krastā, ka latvju tautai ir sava dzīves ziņa un sava netkarīga republika, kuŗai ir vieta ne tikai Eiropas Savienībā, bet arī visas pasaules daudzo tautu un valstu saimē.

Kalsim savas ieceres un veidus, kā palīdzēt mūsu zemei, mūsu tautai, mūsu Latvijai un istenosim tos ar prieku un darba gribu, jo taču nav šaubu, ka mēs gribam, lai tauta dzīvotu un valsts zeltu mūsu pašu skaistajā zemē. Šķiet, ka nebūs pārspilēti teikts, ka nekad nevarēsim šajā darba druvā paveikt par daudz. Sniedzot viens otram roku, mēs uzvarēsim un pastāvēsim, ieiedami nākamajā gadsimtā.

Tas būs mūsu zemes, mūsu tautas un mūsu valsts laiks, ko ierakstīsim mūsu Latvijas vēsturē! Mēs esam latvieši un mēs pastāvēsim! Par to nedrīkstam šaubīties. □

LATVIJA LAPKRITĪ

Septembra beigas un oktobra sākumu pavadīju Latvijā, lai tur Latvijas ev.-lut. baznīcas draudzēs vadītu Kristīgās nāmūribas seminārus. Tie šoreiz notika septiņās vietās - Rīgas rajona lauku draudžu prāvesta iecirkņa konferencē konsistorijā, Rīgā, Jaunajā Ģertrūdes baznīcā, Dobelē, Slokā, Daugavpilī, Saldus diakonijas skolā un Kandavā. Šoreiz bija jāstrādā ar 227 semināristiem no 38 draudzēm. Līdz ar to, 3 šādu semināru ciklos Latvijā pavisam kopā piedalījušies 501 seminārists no 159 draudzēm.

Kas ir tie ļaudis, kas piedalās šajos semināros? Tie parasti ir atsevišķo draudžu darbinieki, kuŗiem uzticēts draudzes veidošanas darbs. Cilvēki ar dažādiem talantiem, no atšķirīgām profesijām, laucinieki - zemnieki, vidējās paaudzes pārstāvji - jaunās audzes audzinātāji, iesvētāmie, jaunieši un pat bērni. Šķērsgrīzums ir ļoti vispusīgs un liecina par patiesu interesi savas draudzes veidošanā un celšanā, neskatoties uz to, ar kādām grūtībām šē jāstāpstopas. Turklāt ikviens izrādījies ļoti darbīgs un iejūtīgs semināra aprisēs un ritmā.

Strādājot ar šiem ļaudīm, kas nāk no dažādām Latvijas malām, pilsētām, pagastiem un laukiem, rodas patīss gandarijums par to atsaucību, ko tie dod ļoti intensīvā darbā. Šķiet, ka mantotāji esam visi, katrs savā veidā. Un katrā vietā darbošanās seminārā atšķīras, jo katrai videi ir savas darbošanās ierašas, savas izdevības, savas neērtības, savas problēmas. To noskaidrošana ved pie labākas izpratnes tagadnes un nākotnes darbā.

Darba lauks ir plašs un prasa neiedomājamus enerģijas krājumus, gan no vadītāja, gan semināru dalībniekiem. Par to gan neviens līdz šim nav žēlojies, kas savā veidā liecina par latvieša izturību un vēlēšanos risināt savas sadzīves problēmas. Visumā draudzes locekļi ir ticīgi ļaudis, kas ir pārliecināti, ka Dievs viņiem palīdzēs pieaugt savā ticībā un paveikt tos darbus un pienākumus, ko draudze un baznīca viņiem uzticēs. Pozitīvais ir arī tas, ka netrūkst meklējumu par to, kā risināt grūtākos uzdevumus un kā pārvarēt līdzšinējās neveiksmes. Atzīt to, ka pēdējās ir bijušas, ir liels solis uz priekšu.

Sirsniņi ir šie ļaudis, mūsu tautas locekļi. Viņi spē atvērt savas sirdis. Spēj iztīrīt dažādus sasāpējušus jautājumus. Prot pasmīties, prot iestāties par savu pārliecību un prot arī uztvert citu uzskatus un tos respektēt. Būt viņos, nozīmē to, ka esi savās mājās, savā zemē, savā valstī. Un tā ir patiesi jauka sajūta, neskatoties uz to, ka vienam otram dzīve nebūt nav viegla, piepildīta rūgtuma un neveiksmju.

Novadnieki uz ziemeļiem no Daugavpils - Kalupes draudzē norūpējušies par savas draudzes uzturēšanu, jo mācītājs pie tiem brauc no Jēkabpils un uz baznīcu jāved ar traktoru, jo ceļu tur neesot. Un tomēr - dievkalpojumi notiek! Pašā Daugavpilī lielajā luterāņu baznīcā, kas atrodas starp katoļu, pareizticīgo un vecticībnieku skaistajiem dievnamiem, šobrīd tikai 140 draudzes locekļu (pirms kuŗa bijuši 4.000), kam jāuztur ne tikai baznīca, bet arī draudzes nams. To viņi veic veiksmīgi, bez žēlabām. Talciniekos sadabūjuši dāņu, somu un vācu baznīcas. Viņi var būt laimīgi, jo tos aprūpē ļoti darbīgs rajona prāvests - Līnards Rozentāls, kam tādi enerģijas kalni kā retam. Tāpat draudzes priekšnieci - Valijai Filatovai, kas paņēmusi

brīvdienu darba vietā, lai būtu kopā ar pārējiem semināristiem, kas atbraukuši arī no aiz Daugavas - Sēļu zemes. Uz Daugavpili braucot, var ievērot, ka dzīvīte šajā Latvijas pusē nav viegla. Vienā otrā ceļmalas mājēlē vairums logu izsistu, kamēr gaisma tikai vienā. Šur tur šosejas malā protestā zemnieki izgāzuši cukurbietes, par kuŗu atkal iearšanu zemē valsts atlīdzina tiešos izdevumus, jo Jēkabpils cukurfabrika (agrāk Krustpils) bankrotējusi. Daugavpils cietoksnis nebūt nav tas, kas tas kādreiz bijis. Tajā iemitinājušies krievu tautības daugavpilieši. Tomēr atklātu sadursmju ar krieviem šē nav, kaut gan tie milzīgā pārsvarā (latvieši esot tikai 14%), jo ir daudz jaukto laulību ģimeņu. 86% vairākumā esot daudz poļu un baltkrievu izcelsmes pilsoņu. Pie draudzes nama, kur pārvaŗu nakti, agrā rīta stundā izdodas novērot kādu atkritumu kastes pārbauditāju, kas rūpīgi apskata tās saturu un no tā paņēŗ vairākas tukšas pudeles, kuŗas ievieto savās tašās, tad atkal visu saliek atpakaļ un rūpīgi aiztaisa vāku, tad dodas uz nākamo vietu. Daugavpili vēl pa ielam skrien tramvajs, tāpat kā Rīgā un Liepājā. Atceļā uz Rīgu uznāk lietus ar pamatīgu vēju, kas dzen no kokiem pakaltušās zaļās lapas, jo salnas vēl nav bijušās un krāsas nav iemetušās. Līdz ar to lapkritis citādāks kā iepriekšējā gadā. Šoferim jāuzmanās, jo šoseja slidena un tajā savu īpatnējo rudens deju deju dažāda lieluma lapas, kas laiku pa laikam ietriecas arī auto mašīnas priekšlogā.

Dobeles draudzei skaista baznīca un vairāki īpašumi, kas atgūti draudzes vajadzībām. Tai 300 draudzes locekļu. Dievkalpojumā 175! Paši saka, ka esot pusģimeņu draudze, jo 80 % draudzes locekļu ir sievietes un bērni. Viriešu maz un tie baznīcā iegriežas reti. Draudzi apkalpo māc. Oskars Laugalis, kam pirmā karjēra bijusi uz Latvijas dzelzceļiem. Tad saņēmis aicinājumu kalpot Dievam. Apkalpo arī Bukaišu-Sņiķeres un Penkules draudzes. Viņš mani ved uz savu baznīcu no Rīgas un tad atpakaļ. Iegriežamies arī Olainē, kur viņš un ģimene dzīvo. Mums ir raitas sarunas, kuŗu rezultātā uzzinu, ka vairāki mācītāji viņa gados pulcējās īpašos saietos, lai pārrunātu dažādus jautājumus. Seminārs notiek atjaunotajā namā, kuŗā iekārtota svētdienas skola un tajā piedalās 33 draudzes locekļi. Risinām dažādas problēmas, kuŗu vidū ir arī kopbaznīcas veidošana un misijas darbs. Semināristes nāk pie atziņas, ka tām veicams savs darbiņš pašu draudzē - kā iesaistīt tajā viriešu kārtas pārstāvjus? Kad seminārs galā, dobelnieki aicina mani ciemos citu gadu, jo viņiem būtu vēl citi pārrunājami jautājumi. Kā esmu paradīšs, pēc semināra iepazīstinu sevi no citas puses - lasu dažus savus dzejoļus. Sagadās, ka pagaŗais pants Dvēseles arvien izsauc pārdzivojumu vairākos semināristos. Šoreiz kāda māmuļa ir asarās, jo izjūt sava 33 gadu vecā dēla aiziešanu viņšaulē. Tad nu, protams, dzejoļi jākopē, jo grāmatiņās man vēl nav. Tomēr, jāatzīstas, ka ir patīkami, ja arī šādā veidā varam būt tuvāki un justies kā savējie. Pusdienās ista laucinieku zupa, kas garšo teicami. Ko paveikuši dobelnieki? - Uzlikuši baznīcai jumtu, labo kādu citu atgūtu īpašumu, strādā kā zirgi un priecājas par paveikto, pateikdami Dievam. Šī ir dzīva, savā veidā turīga un bagāta draudze. Sagadās tā, ka man ir draugs, kas arīdzan ir dobelnieks. Tas ir rakstnieks, redaktors un fotogrāfs Gunars Birkmanis, ar ko esmu sapazinies jau pirms vairākiem gadiem. Viņš man šoreiz uzdāvināja vairākas savas grāmatas, kuŗas esmu jau paspējis izlasīt. Par tām būs jāraksta citā rakstā. Viņš ir sevišķi raŗīgs rakstnieks. Plaši nodarbojies ar žurnalistiku (ilgus gadus bija laikraksta Nacionālā Neatkarība redaktors un līdzstrādnieks, līdz tam laikam, kad viņu no redakcijas izmeta) un fotogrāfēšanu. Veidojis daudz pastkaršu. Bijis LNNK aktīvs darbinieks, bet tagad no TB/LNNK

politiskās partijas izstājies. Viņam ir daudz pamatotu iemeslu. Viņš zin daudz, ieskatījies dažādos arhīvos. Nav mums daudz cilvēku, kam ir tāda pieredze.

Rīgas rajona lauku draudžu konferencē, kas notiek konsistorijā, semināram ierādīta goda vieta. Ar prāv. Aivaru Beimani, kas ir mana gājuma cilvēks, saprotamies teicami. Šē seminārā piedalās 65 dalībnieki no dažādām draudzēm, no kuŗām vairākas (3) vēlētos kaut ko līdzīgu nākamgad. Viņi pat konferences atlikušajā daļā vienbalsīgi lemj, ka 2000. gada rudenī līdzīgs seminārs atkal jāietveŗ darba sekā. Vairākām draudzēm it sevišķi rūp jaunatnes iesaistīšanas darbs, gluŗi tāpat kā tas ir mūsu luterāņu draudzēs ārzemēs. Kopīgi atzīstam, ka mums ir jāuzklausa arī bērni, ka nedrīkstam tos novērtēt par zemu. Un, kā jau konferencē, tās noslēgumā man jāatbild uz vairākiem vispusīgiem jautājumiem, ko arī daru ar patiesu prieku. Mūsu starpā ir veidojušās saites, kas tuvina - esam vienas baznīcas ļaudis!

Slokas draudze ievērojama ar to, ka tai ir liela svētdienas skola, kas savās telpās pulcina ap 220 bērnu no pilsetas un apkārtnes. Seminārā no 30 dalībniekiem lielā pusē (17) ir šīs draudzes locekļu, pārējie no Salas, Ķemeru, Dubultu un Bulduru draudzēm. To vidū tikai 2 virieši. Vēlreiz pasvītroti izteiktāis - mūsu baznīca Latvijā ir sieviešu pasākums. Kā katrā vietā, uzsvars pārrunājamām tēmām mainās. Slokā ilgāk pakavējamies pie budžetiem, it sevišķi personīgajiem, kā arī pie testamentiem. Jaunatnes problēmas šē itin labi risinātas un darbs sniedzas tālu aiz draudzes robežām. Kad kādai meitenītei, kas pacietīgi gaidījuši uz māmuļu, jautāju, ko viņa labāk atceras - vai dzirdēto, vai redzēto - viņa saka, ka dzirdēto, jo vēl nemākot lasīt. Skaidra un droša valoda, kas iepriecina pārējos. Un tā nu arī viņa kļūst šī semināra neatņemama daļa.

Jaunajā Ķertrūdes draudzē Rīgā seminārs notiek otro gadu pēc kārtas. Šoreiz citi dalībnieki, kas vēlējušies iztirzāt brīvprātības principu. Tas Latvijā šobrīd vēl pasvešs. To mums izdodas apskatīt itin plaši un visi ir apmierināti. Atklāju, ka šī draudze sekmīgi risinājusi māsu draudžu jautājumu Latvijā, uzņemoties rūpi par draudzes locekļu ziņā izkaisīto Skujenes draudzi. Atzīstam, ka kopbaznīcu, bez kuŗas atsevišķas draudzes, ja nevēlas kļūt par sektēm, veidojot, šīs misijas darbs ir ļoti nepieciešams un izkopjams. Jāvēl sekmes. Uz Jaunās Ķertrūdes baznīcu varu aizstaigāt, jo Rīgas centrā un Vecrīgā kājām pārvietoties ir daudz ērtāk. Publiskā satiksme šobrīd arī ir teicama. Konduktori laipni un izpalīdzīgi. Īpaši busiņi par dažiem santīmiem (25, parasto 18 vietā) vairāk ved uz dažādām vietām. Ir tikai jāzin pietatņu vietas. Satiksmes sastrēgumi daudzo mašīnu dēļ Rīgā rīta un vakara stundās ir daudz lielāki kā Montrealā.

Ceļš no Daugavpils uz Liepāju prasa 7 stundas. Lai to salauztu, pārguļu Rīgā. Bez konsistorijas šofēra Armanda mani pavada evaņģelists Jānis Pauļiks, kas kalpo Luterā draudzē. Seminārs paredzēts Trīsvienības baznīcā, bet pājūk, jo kaut kādas izziņošanas kļūmes dēļ ieradusies tikai viena dalībniece. 300 gadus vecajā baznīcā, kas līdz repatriācijas laikam 1939. gadā, kalpojusi baltvāciešiem, skaistas ērģeles, arī loža, kuŗā sēdējuši Kurzemes hercogistes pārstāvji. Tā kā baznīca celta augstākajā vietā, no tās torņa pārskatāma visa Liepāja uz 4 debess pusēm. Uzkāpu visus 228 kāpienus (katram kāpējam skaits ir citādāks, svārstās par vairākiem). Pulkstenim metru gaŗš stundu un pusotru metru gaŗš minūšu rādītājs. Tā mechanisms skatāms caur ielogotām sienām. Tornī ir lielais un mazais zvans. To skaņas sinchronizētas, iezvanot pilnas un ceturtdaļstundas. Katram sava piesītiēna skaņa. Katram Lie-

pājas apmeklētājam būtu ieteicams baznīcas tornī uzkāpt. (Tur viņu pavadīs zinīgs pavadoņs, kas plaši pastāstīs par baznīcas vēsturi.). Ērģeļu plēšas tagad dzen elektriskie motori (Skatiet foto uzņēmumus nākamajā lpp.! -red.).

Saldus un Kandavas apciemojuma braucienā šofere ir Ilvija Stoļina, ārzemju daļas vadītāja konsistorijā. Viņa ir veikla braucēja. Gadās braukt par izlijušiem lauku ceļiem. Tas prasa nervus un to viņai netrūkst. Saldū seminārs notiek Sv. Gregora Kristīgās kalpošanas skolā, kur šobrīd mācās 19 audzēkņi. Pirms 5 gadiem celtā skola ir moderna un ar daudzām ērtībām. Tās uzturēšanā piepalīdz kāds uzņēmējs. Skolā ir nopietna lūgšanu un dvēseles kopšanas dzīve. Līdztekus zināšanām studenti par lielāko ieguvumu no skolā pavadītā gada atzīst savas kristīgi ētiskās personības nobriešanu. Bez skolas audzēkņiem seminārā piedalās arī draudzes mācītājs un draudzes darbinieki. Ar jaunajiem pārrunas ir sevišķi raitas. Viņi patreiz ir ievirzīti ļoti intensīvā reliģiskā darbā. Šķiet, ka visus sadzīves jautājumus viņiem atrisinās Svētais Gars. Pusdienas pārtraukumā viņi paši vada savu aizlūgumu stundu, kuŗā aizlūdz par savu ģimeņu un citiem cilvēkiem. Dažkārt metas guļus, citreiz uz ceļiem vai tāpat kājās. Tā ir izjusta stunda un negribot rodas aicinājums aizlūgt par kādu, ko daru gan pats pie sevis klusumā. Semināra noslēgumā kāds no dalībniekiem man pateicas par to, ka es esot bijis objektīvs un neesot piedāvājis padomus, bet gan esot ļāvis izteikties. Saku viņam par to paldies. Izrādās, ka šis jaunais cilvēks ir archibiskapa Jāņa Vanaga dēls Kristis. Tātad dēls sekos tēva pēdās.

Kandavā mūs sagaida māc. Kristaps Simanovičs. Gara auguma virs. Seminārā piedalās arī viņa kundze un 2 mazie dēļeni. Pulcējušies pārstāvji no 3 draudzēm. Tiem baznīcā nav jāsalst, jo siltumu dod paprāva malkas krāsns baznīcas priekšgalā. Semināristus sevišķi nodarbina doma par draudzes nākotni nākamajos gadu desmitos. Attiecībā uz dievgalda pasniegšanu bērniem ieskatī dalās. Tomēr visi atzīt, ka pārmaiņas nepieciešamas, jo bez jaunajiem draudzei pastāvēt būs grūtības. Kandaviešiem arī skaidrs, ka modernajam cilvēkam dzīvē būs nepieciešamas vismaz 3 karjēras, pēc kuŗām būšot jāveido pašu uzņēmumi. Jā, to izprot pat mazajā Kurzemes pilsētiņā. Kāds sievu pulciņš atzīstas, ka nākot uz semināru nevarējušas tā isti iedomāties, ko darišot 6 stundas, bet aizejot būtu gribējis vēl vismaz divas. Tā nu pārrunas atbalsojušās no vienas uz otru. Kad pārrunājam mūsu nepatikas, ap 8 gadu vecais mācītāja dēļens saka, ka viņam nepatīkot dedzināt sveces. Nu kāpēc? "Var izcelties ugunsgrēks!" viņš pārliecināti atbild. Un tā arī viņš ir iesaistījies kopējā sarunā. Ilvija Stoļina ir Saldū, ir Kandavā izdala semināristiem aptaujas lapiņas, kuŗās lūdz izteikties par to, ko seminārs tiem devis. Tas ir pirmais šāda veida mēģinājums. Atklājas, ka tas patīcis visiem. It sevišķi tādēļ, ka tas rosinājis domāt un meklēt atrisinājumus dažādām vajadzībām. Kandaviešiem tas īpaši līcis izprast sadarbības nepieciešamību draudžu starpā. Sv. Gregora skolas studenti gribējuši tālāku iedziļināšanos reliģiskos motīvos, laicīgie viņus šobrīd mazāk interesējuši. Un tas ir saprotami. Iegūtais materiāls dod attaisnojumu rīkotājiem un palīdz semināra vadītājam meklēt jaunas variācijas un atmest neinteresantākās vietas. Un atkal mantotāji ir visi.

Klīvlāndē, LELBA sinodes laikā, vienojamies ar abiem mūsu baznīcas archibiskapiem, ka rīkojams vēl vismaz viens semināru cikls Latvijā. Domājams, nākamgada rudenī. Tā kā paredzams, ka semināri draudžu darba veidošanā būs vēl vajadzīgi labu laiku, ierosināju, ka šajā ciklā mani varētu pavadīt kāds no konsistorijas izraudzītiem

darbiniekiem, kas varētu apgūt pasniegšanas tehnikas veidu, lai šis pasākums nebūtu atkarīgs tikai no manis. Šķiet, ka šis ieteikums ir radis atbalsi. Seminārus vēlas arī Brazīlijas un Argentīnas latviešu draudzes. Iespējams, ka tie tur varētu notikt 2000. gada martā. Tā nu priekšā ir vēl viens darba cēliens mūsu kopējās baznīcas labad. Esmu Dievam pateicīgs par šo iespēju kalpot un itin visiem tiem, kas ar mani dalījušies šajā plašajā pasākumā.

Laicīgas dabas seminārs vēl notika ar prof. Augusta Mīlta un Māras Zirnītes darba grupas darbiniekiem, kas nodarbojas ar Dzīves stāstu vākšanu Latvijā un ārzemēs. Šeit iztirzājām runas un interviju tehnikas. Domu izmaiņa deva jaunas pieejas un šķirāmiem vēl labāki paziņas, kādi bijām bijuši līdz šim. Šai darba grupai ir vairāki manis vadīto semināru ieraksti un arī daļējs manas dzīves stāsts. Ar to ir patīkami strādāt un tā arvien dod jaunas iedvesmas turpmākajam darbam Latvijā.

Otrs pasākums, kuŗā esmu iesaistīts līdz kaklam, ir nākamās (4.) Starptautiskās latviešu jauno mūziķu nometnes, kas turpmāk sauksies meistarkursi, jo Rīgas pedagoģijas un Izglītības vadības augstskola dalībniekiem pasniegs meistarkursu diplomus ar kredītiem tālākās izglītības apgūšanā, sarīkošana. **Šie kursi notiks 2000. gadā, laikā no 9. - 18. jūlijam, Ogres mūzikas skolā. Rīkotājos ir LR Kultūras ministrija, Ogres mūzikas skola un Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku padome.** Jau ir izstrādāta aptuvena kursu programma, apzināti lektori un meistarklašu vadītāji. Dirģents Mārtiņš Bergs vadīs simfonisko orķestri, kas šoreiz būs galvenais kopdarbības pasākums (pagājušo reiz bija viencēliena opera). Rīcības komitejā Latvijā darbojas Velga Bomika, Inta Blūms, Ogres mūzikas skolas direktors Guntis Pļavnieks, Gunta Sproģe, Tamāra Bogdanova, Mārtiņš Bergs un citi; ārzemēs - Dr. Ingrida Gūtberga, komponiste Dace Aperāne, es un daudzi citi. **Interesenti, kas vēlētos šajosursos piedalīties, lūgti sazināties ar D. Aperāni, tel. 914-234-3339.** Manā ciemošanās laikā notika šīs komitejas darba sēde Skolu pārvaldes centrā.

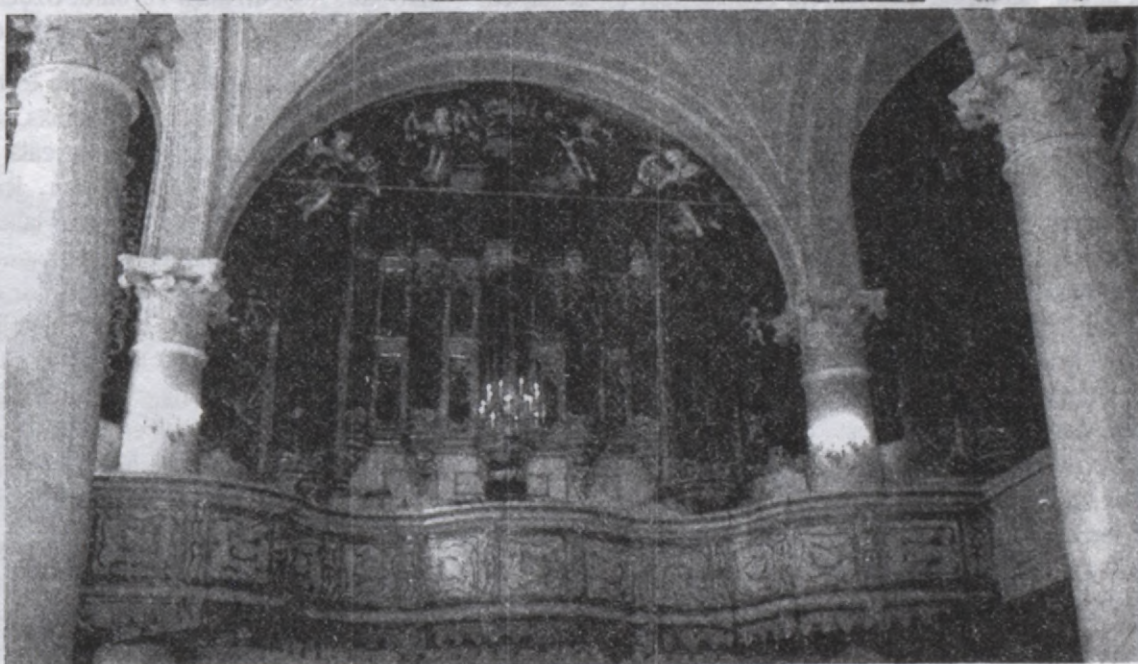
Trešais darba lauks ir Rīgas Latviešu biedrībā. Tajā vadu Pasaules latviešu biedrību sadarbības komisiju, kuŗas uzdevumos ir sarīkot 3. Pasaules latviešu biedrību konferenci. Noturējām 2 sēdes, kuŗās izstrādājām konferences darba seku. Tā notiks 2001. gadā, laikā no 10.-12. augustam, Rīgas Latviešu biedrības namā un tiks pieskaņota Rīgas 800 gadu pastāvēšanas svinībām. Tās moto būs "**Mēs, latvieši, savā zemē un pasaulē**". 10. augustā notiks atklāšana, uz kuŗu aicinās Valsts prezidenti Vairu Viķi-Freibergu. Pēc tam būs dažādi semināri un pēcāk plenārsēde. Dienu noslēgs koncerts. 11. augustā būs visu latviešu biedrību kopēja izstāde, kuŗā rīdzinieki varēs iepazīties ar to darbu, ko šīs biedrības veic. Paskaidrojums dos attiecīgie pārstāvji. Še ir plašas iespējas. Paredzēts, ka tās vienības, kas būs uz izstādi atvedušas materiālus, kuŗus tās vēlētos nodot Latvijai, varēs to arī izdarīt. Piedalīties aicinātas itin visas darbīgās latviešu vienības pasaulē. Izstādi iekārtos visās biedrības telpās. Vakarā paredzēts koncerts. 12. augusta dienu ievadis eukumēniskais dievkalpojums Jāņa Baznīcā. Abi archibiskapi jau ir piekrituši tajā piedalīties. Pēc tam sekos dažādu mūzeju apciemojumi, teicamu pavadītāju vadībā. Noslēgumā būs konferences balle. Protams, ka katra latviešu biedrība vēl arvien var nākt ar saviem ieteikumiem un papildinājumiem. Plašāku informāciju komisijas sekretāre Stella Līpīte izsūtīs uz zināmām adresēm 2000. gada janvāra sākumā.

Iegriešanās Rīgas latviešu biedrībā deva iespēju iepazīties ar tās jauno priekšnieku Jāni Streiču, kā arī ar lie-

lajiem restaurācijas un pārbūves darbiem, kas tajā notiek, lai nākamā gada pavasari namā varētu notikt plaša Eiropas bankiešu sanāksme, kurai tie izvēlējušies Rīgu. Jāapsveic tālredzība, ar kādu rīkojas RLB vadītāji, lai nodrošinātu ne tikai savas biedrības pastāvēšanu, bet lai dotu visu iespējamo Rīgai un Latvijai.

Nonāku arī Latvijas Aladēmiskā bibliotēkā, kur tiek ar vienmēr laipno un sirsnīgo Misiņa bibliotēkas vadītāju Annu Šmiti. Viņai varu nodot MLB Ziņotāja pirmos 78 numurus, kas ir liels retums. Viņa ir pateicīga. Lūdzu, drošības labad, izgatavot novilkumus. Turpmākos numurus vedīšu nākamreiz, lai tā nodrošinātu, ka šim izdevumam ir patstāvīgas mājas Latvijā. Manas tālākās gaitas noved arī Latvijas mākslas muzeju apvienībā, kur tiek ar ģenerāldirektori Ilzi Konstanti Viņai varu nodot vienu no manas mātes gleznām, ko viņa varēšot izmantot minimālistu izstādē. Uzzinu, ka tēlnieka Ludviga Kalniņa un mākslinieces Alises Kalniņas darbi bijuši ietilpināti ārzemēs dzīvojošo mākslinieku izstādē. Tas mani iepriecina. Tiekos arī ar LR Kultūras ministrijas valsts sekretāru Aivaru Gaili, Latvijas Zinātņu akadēmijas viceprezidentu Tāli Milleru, kas ir mans skolas biedrs no Jēkabpils ģimnazijas laikiem. MLB Ziņotāja līdzstrādnieks V. Kalniņš, kas tagad dzīvo Zolitūdē, Rīgas priekšpilsētā, mani ielūdz uz pusdienām. Iztirzājam dažādus jautājumus. Viņš man apsola politisku apceri par patreizējiem apstākļiem Latvijā. Gaidīsim, jo, nav šaubu, MLB Ziņotāja lasītājus tā interesēs.

Savs laiks jāvelta kultūrai. Laimējas apmeklēt Parīzes dievmātes katedrāles rokoperas izrādi Operā. Tā, kā arvien, vēl ir izpārdo-ta. Man uzvedums patīk un esmu pateicīgs, ka man ir izdevies to redzēt. Nacionālajā teātri skatos Raiņa Indulis un Ārija pirmizrādi. Darbs ir smags. Aktieņu vidū izceļas Vizbulītes lomas tēlotāja Daiga Kažociņa. Režisora M. Kublinska skatuves variants. Lielajā Ģildē klausos simfoniskā orķestra koncertu, kas veltīts Dārziņa mūzikas kolekcijai. Programma bagāta, izpildījums teicams, tikai apmeklētāju skaits varēja būt daudz lielāks. Kā piebilst komponists Pēteris Vasks, latviešiem simfoniskā mūzika, it kā nevelkot. Žel.

Kultūras centra "Vernisāža", ko izveidojis komponists Raimonds Pauls, Brīvdabas profesionālās mākslas galerijā "Pie lauvām", Vērmanes dārzā, 28. septembri skatāma "Mākslinieki-Brīvības piemineklim" darbu skate. Tā tur bijusi arī 3 iepriekšējās otrdienas. Par to uzzinu no Māras un Ojāra Cellēm, kuŗus nejauši sastopu pie "Saktas" veikala. Diena ir saulaina. Tā kā būtu istais laiks skati apskatīt. Iegriežos tajā. Diemžēl, lai to pilnīgi izbaudītu, vienkārši nav laika, nedz spēka. Ko pagūstu apskatīt, tas iepriecina. Acimredzot, mākslinieku Latvijā un Rīgā netrūkst. Un pretēji uzskatam, ka nacionālisms esot maz jūtams, šī parāde tomēr apliecina pretējo. Veikumu kvalitāte dažāda. Par to jāspriež speciālistiem. Katrā ziņā jeb kuŗš te var atrast kādu darbu pa savai gaumei. No gliiti darinātas brošūras uzzinu, ka šē izstādījušies 229 mākslinieki - gleznotāji, keramiķi, kokgriezī, stikla apstrādātāji - pavisam kopā ar 334 darbiem Ls 190.000.- kopvērtībā. Lētākais priekšmets Ls 3, bet dārgākās gleznas - tūkstošos, kāda pat Ls 3.700.- (ap Kan. \$ 9.500.-) Tajā Zita Zudņika eļļā attēlojusi Floru! Vēlāk noskaidrojas, ka šajā līdzekļu vākšanas akcijā pārdoti vairāk kā 50 darbi (turpat ceturtdaļa) par Ls 26.000.-, pusi no tā dodot pieminekļa atjaunošanai. Atbalstītāji ir sekojoši Brīvības pieminekļa atjaunošanas fonda devīzei - "Kas tautas celts un aprūpēts, pastāvēs mūžam!" Atbalstu var nodot arī ipašā kioskā, kas iekārtots pie paša pieminekļa. Ejot gaŗām, izmantoju šo izdevību. Topu icāicināts arī fonda darba sēdē kā brīvklāusītājs. Tajā uzzinu, ka plašāks reklāmas sludinājums atbalstīt atjaunošanu visā drizumā būs uz Rīgas tramvājiem. Tāpat arī to, ka fonds visā drizumā varēs atgūt Komerbankā iesaldētos ziedojumu līdzekļus, jo Latvijas banka atjaunošot tās darbību zem jauna nosaukuma. Tiem, kam šī bija liela sāpe, tagad būs atvieglota sirds.

Sava veida mākslas darbus veido Edvards Dambergs Aizputē. Viņš tur ceļ no malkas šķilām dažādas pilis, tās salikdams kopā bez jeb vienas tapīņas vai naglas, kā arī brīvā dabā veido dažādas skulptūras. Sastopu viņu, pārliekot šķīlas, pie vienas no viņa pils fasādēm. Viņš sarunā burbuļo kā strauts. Darbs steidzīgs, jo pēc dienas Kurzemi apmeklēšot Valsts prezidente Vaira Viķe-Freiberga un varbūt iegriezīšoties ar Aizputē. Kas var zināt - varbūt atbraukšot apskatīt pilis! Jābūt gatavam. Stāstu, ka pazīstu viņa brāli Elmāru, kas dzīvo Toronto pusē un ir pazīstamais karikatūrists Dadzis. "Pasveiciniet viņu!" Apsolos. Tikai bažas, vai šis atklātais sveiciens nenonāks pie Elmāra pirmais un vai viņš to ieraudzīs. Aizputnieka veikums ir plaši pazīstams. Šē regulāri ierodas dažādi tūristu autobusi un citi satiksmes līdzekļi. Ar viņa veikumu Ošu gatvē jāiepazīstas! Dzīvojamai mājai apkārt liels ābeļu dārzs. "Salasiju veselu tonnu ābolu. Salīku kastēs. Pircēju nebija. Ejiet un lasiet, cik nu vien grībat," viņš uzmundrina. To arī darām. Kad pagalmā sastopam viņa kundzi, teicam, ka saimnieks atļāvis nedarbos. "Tāds nu viņš ir," viņa bilst. Atklājam, ka pie mājas darbojas arī plaša siltumnica. Tur visādi augi un vēl pēdējie tomāti.

Aizputē apciemoju savas nelaiķes sievas Ilgas kapa vietu Vecajos kapos. Skaistajā rudens dienā caur milzīgajiem kokiem spīd saule, gluži tāpat kā viņas izvadišanas dienā. Lidzbraukušas manas māšicas Olga un Mirdza, mātes brāļa meitas. Asins radniecībai ir savs pulss. Vija Šīme, Ilgas draudzene, arvien ir kapos un rūpējas par to, lai kapa vietīņa nebūtu pamesta un būtu apkopta. Par to viņai silts paldies! Pār vaīgu nobirst asara. Tā ir prieka asara, ka varu šeit būt. Tā ir pateicības asara par bagāto dzīvi! Tā ir cerību un dzīvības asara, jo atkal, uz Aizputes pusi (Liepāju) braucot, debesīs redzu varavīksnas lokus (veselus trīs), caur kuŗiem Tu mani sveicini! Paldies! Un Tēv būs savs

prieks, ka pilsēta tagad saposta, it kā tērpusies jaunās drēbēs. Lai aizputiešiem gods un slava!

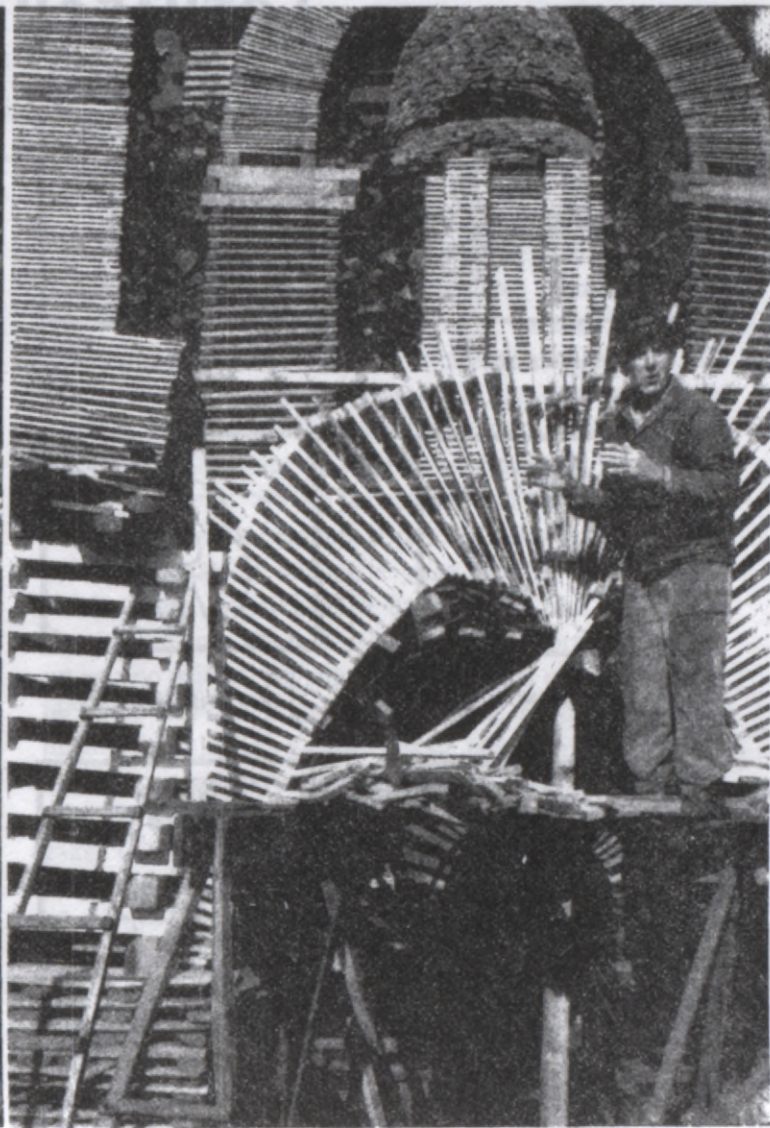
Tiekos ar Eduardu Berklavu. Viņš man pastāsta, ka esot izstājies no TB/LNNK. Tas gan nenāk kā pārāk liels pārsteīgums, jo jau iepriekšējā gadā sajutu, ka viņam veidojas nopietnas domstarpības ar patreizējo partijas vadību. Viņam, droši vien, kā vienam otram citam, sevišķi nepatīk mans optimisms, kādu paužu attiecībā uz nākotnes Latviju, jo dzīvoju pārliecībā, ka uzsvars tomēr liekams uz gaišajām iezīmēm, kādas Latvijā vērojamas, nevis uz negatīvajām. Tas tomēr nenozīmē, ka mēs nevaram izmainīt domas un palikt labi paziņas kā līdz šim. Ceru, ka tiksīmies atkal citu gadu un turpināsim tāpat vien tālāk.

Dzejniece Maiga Apse mani saved kopā ar Reginu Šulci, Latvijas Masu Mediju centra prezidenti. Tiekamies Bastejkalnā, kur paredzēta intervija ēterā (televīzijā). Diemžēl, no tās nekas šoreiz neiznāk, jo pēkšņi saslimis filmu operātors un citu vietā nav izdevies atrast. Tas tomēr nenozīmē, ka raidījums par mani būtu izpalicis, kaut gan tajā nebīju klāt. Izrādās to panākusi Maiga Apse, parādot vairākas fotogrāfijas un MLB Ziņotāju un pastāstot par manām gaitām Latvijā. Kad pārbraucu mājās no Kandavas, mājinieki man stāsta, ka esmu nokavējis šo raidījumu tikai par nepilnu pusstundu. Ja nu runājam par intervijām, tad tādu bīja vēl pāris. Kā katru gadu, tiekos arī ar Voldemāru Hermani, kam vienmēr līdz ir skaņu ierakstu aparāts. Viņš gan tā kautrīgi min, ka saņemto materiālu izmantošot kaut kad nākotnē. To viņš iegūst Rīgas viesnīcā pie tējas tases. Trešā intervija notiek NDV Apkārtaksta redakcijā. Redaktors A. Kalvāns vēlas to jaunākajam izdevumam. Tas nu viņam izdodas. Jautājumi ir dažādi. Cenšos tos atbildēt savā ierastajā veidā. Mājās pārbraukušajam man drīz vien pienāk attiecīgais numurs un tajā iekšā 4 intervījai veltītas lap-puses. Jābrīnās, ko vien nevar sarunāt isā laika sprīdī. Teiktais tagad uz papīra un vērtējams lasītājiem.

Bastejkalnā tiekos ar Margu un Uldi Lūšiem, bijušajiem montrealiešiem. Dodamies uz Vērmaniša ēdnicu, divos stāvos, kas pusdienas laikā pilna ļaudīm. Šē pašapkalpošanās veidā var dabūt garšīgas un samērā lētas pusdienas. Dažkārt pat rindā jāgaida uz sēdvietu! Tādu šoreiz atrodam pat pie loga. Varbūt kaitinam vienu otru citu, jo savas maltītes, tērzējot par dažādiem tematiem, ēdam lēni. Apkalpe ēdnicā laipna un ātra, kā jau šāda veida vietās. Īpašnieki ātri apguvuši modernās pieejas ļaužu pabarošanā. Tamdēļ, šķīet, viņiem viss paveicas. Šķīet labi nostādīts pasākums. Uldis Limbažu rajona Alojās "Saulīšos" atjaunojis savas mājas. Tātad viņam šobrīd ir trīs dzīves vietas - tur, dzīvoklis Rīgā un māja Toronto! Uzņēmīgi cilvēki un arvien mīļi un draudzīgi. Ir jauki būt viņu vidū.

Artīlērījas ielā ciemojos pie Ievas un Māŗa Čakliem. Tā ir pavisam ātra atkalredzēšanās, jo tieši pirms mēneša viņi abi bīja manās mājās, Montrealā (Cik gan tā pasaulīte kļuvusi maziņa!). Māris man iedod veselu kaudzi "Literātūra un Māksla Latvijā" laikraksta izdevumu un pāris grāmatiņu ar autora ierakstu. Vienā no pēdējiem LuM numuriem viņš savā rakstā par ceļojumu uz Kanādu, pieskāries MLB Ziņotājam un ievītojis Ievas uzņemto foto uzņēmumu, kuŗā esam skatāmi manā dzīvojamā istabā pie klavierēm, uz kuŗām Ilgas tautisko lellīšu kolekcija, bet pie sienas manas mātes Olgas glezna. Par kādiem gan ceļiem mēs nevaram nonākt Latvijā?

Gandarījums tīkties ar Andreju Rodi, kas Latvijā pazīstams kā senu automobiļu restaurētājs. Šim nolūkam viņš uzcēlis īpašu darba vietu, kuŗā ieskatīties šobrīd var arī tie, kam šajā vietā nav izdevība nokļūt. Par to lasāms un ska-

LATVIIEŠU STĀVOKĻI

LATVIETIS KOKĀ

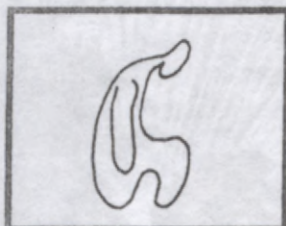
LATVIETIS MUCĀ

LATVIETIS ROKĀ

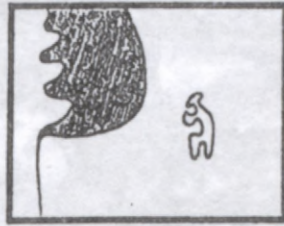
LATVIETIS APSEDZIS AUSIS

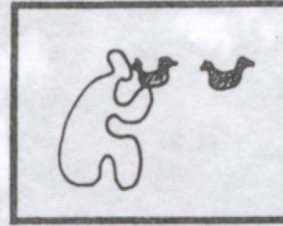
LATVIETIM ROKAS NOLAIDUŠĀS

LATVIETIS - SĒŅĒDĀJS

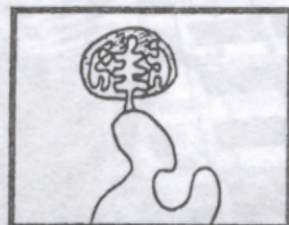
LATVIETIS - PUSKOKA LĒČĒJS

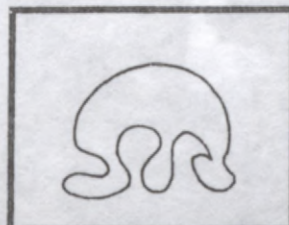
LATVIETIS - PĪLĪŠU PŪTĒJS

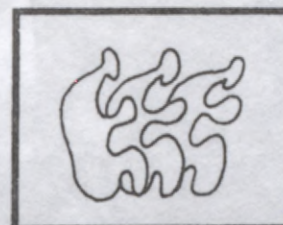
LATVIETIS - ŪDENS LĒJĒJS

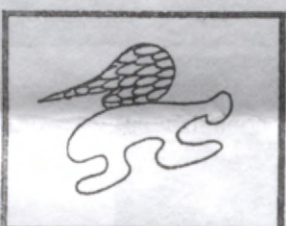
LATVIETIS - PAŠZIEDIS

LATVIETIS - BEZMUGURKAULNIEKS

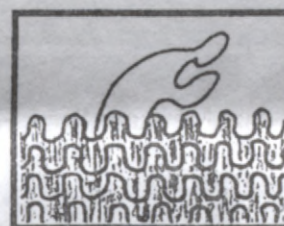
LATVIETIS - LĪGOTĀJS

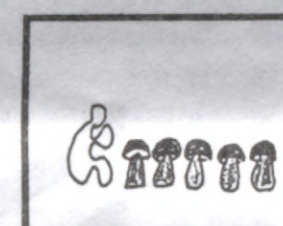
LATVIETIS - LIDOTĀJS

LATVIETIS - DEJOTĀJS

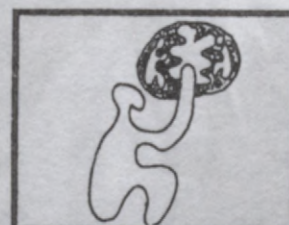
LATVIETIS - PELDĒTĀJS

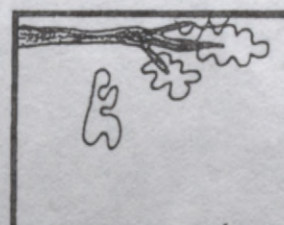
LATVIETIS - BEKOTĀJS

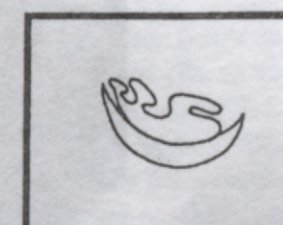
LATVIETIS - ZIEMCIETIS

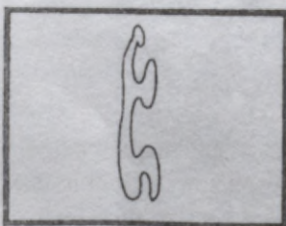
LATVIETIS - PAŠZIEDIS

LATVIETIS - ATKRITĒJS

MĒNESS LATVIETIS

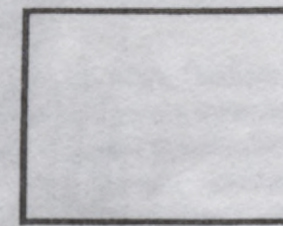
LATVIETIS - STIEPJAMĀIS

LATVIETIS - ZĪLĒTĀJS

LATVIETIS - REDZAMĀIS

LATVIETIS - NEREDZAMĀIS

tāms sevišķi glītā AUTO žurnālā, kas iespiests uz krita papīra. Fotografijas krāsās. Žurnālists cildina viņa panākumus, kas ir redzami. Automobiļu pazinējiem tas ir stāsts pats par sevi. Vispār, visi drukas darbi Latvijā ir sevišķi labas kvalitātes - gan laikraksti, gan brošūras, gan žurnāli, gan teātru, operu, koncertu programmas. Tipogrāfijas meistari savu māku apguvuši teicami un tajā izmanto vismodernākos elektroniskos aparātus. Mēs, ārzemēs, kaut ko tamlīdzīgu vienkārši nevaram atļauties, jo mums nav iespējams iegādāties attiecīgo tehniku, nedz mums ir pie

tiekami daudz reklāmu un cita veida sludinājumu. Mēs pat ne tuvu nevaram atļauties tādas algas saviem redaktoriem un līdzstrādniekiem, kādas tās ir tēvzemē. Latvijā netrūkst laikrakstu un žurnālu. To pat ir pārpilnība. Vai visi tie spēs pastāvēt, tas ir cits jautājums. Mums, kam ir elektroniskās sazināšanās aparāti, varam lasīt galvenos ziņu izvilkumus bieži vien iznākšanas dienā! Tas atkal nepalīdz mūsu preses izdevumiem. Daudzus mūsu puses lasītājus traucē pārspiedumi vai vēlīe ziņojumi par lietām, kuņas jau iepazītas Latvijas presē. Un, tik tiešām, ziņas tur ir gandrīz vai tūlītē-

jas (pat par ledus hokeja spēlēm Nacionālajā līgā Ziemeļamerikā!), tāpat kā šejienes laikrakstos un citos ziņu avotos. Rakstos sastopama liela dažādība un saturā - nopietnība. Tomēr, kā jau visur - tieksme pēc sensācijām ir liela. Atsevišķu jautājumu var malt un malt. Tā tas bija ar pedofilijas un pensiju jautājumiem. Gluži tāpat kā šobrīd mūsu pusē ar "Air Canada" pārņemšanas mēģinājumu. Aktualitātes ir centrā. Lojalitāte laikrakstiem ir dažāda. Tā atkarīga no lasītāju interešu un politiskās pārliecības loka.

Latvijā iznāk gan brošētas, gan iesietas, gan greznas grāmatas, kuņu cena svārstās no dažiem līdz desmitiem latu. Gandrīz vai piemetas skaudība, ka tas tā, jo pie mums šāds prieks jau sen aizmirsies. Turpretim - varam visas tās iegādāties, jo, pārvēršot cenu dolāros, pirkums ir ievērojami lētāks kā šeit. Mūsu tirgotāji nevar grāmatas šeit pārdot ne tuvu par tādu cenu kā Latvijā, jo tie jāpieskaita pasta un muitas izdevumi. Rezultātā es pēc katra Latvijas apciemojuma mājās braucu ar krietni vien smagāku bagāžu, kā turp. Ja agrāk bija pakārtots tā, ka, atpakaļ braucot, otro ceļa somu varēja ievietot lielākajā, turpmāk būs otrādi. Ja nu gribam ar apstākļiem tēvzemē iepazīties, tad nu vismaz jālasa un jāatrod laiks lasīšanai. Pieejamais materiāls ir vispusīgs, plašs un informatīvs. Nav brīnums, ka daudzi sūdzās, ka nespējot visu izlasīt... Mūsu presei draud liesuma gadi, un maz ticams, ka varēsīm tos novērst ar saukļiem pēc pienākuma un nacionālās pārliecības. Šoreiz īpaši vēlos pieminēt divas brošūras - "Music in Latvia", ko izdevusi LR Kultūras ministrija un Rīgas pilsētas dome, kā arī "Latvijas tūrisma ceļvedis". Pēdējo man uzdāvina montrealiešiem pazīstamais Ilgvārs Cēris, kas vada Studentu un Jaunatnes Ceļojumu biroju, kas atrodas tajā pašā adresē, kā PBLA birojs - Lācplēša ielā 29. "Music in Latvia" iepazīstina ar visiem nopietnākiem pasākumiem Mūzikas laukā, bet "Ceļvedis" ir noderīga rokas grāmata ikvienam, kas vēlas apceļot Latviju. Ilgvārs Cēris gatavo arī video ierakstus par Latviju un citiem tematiem. Laiņš un izdarīgs. Ar viņu vienmēr ir interesanti tikties. Uzzinu, ka viņš ir icinteresēts arī baznīcā un būtu gatavs izgatavot video lentu par Latvijas baznīcām, dievkalpojumiem un citām aprisēm tajās. Tas norāda, ka valsts veidošanā dažādiem cilvēkiem rodas jaunas idejas un vēlmes, ko tie ir gatavi sagatavot un dot. Tieši tas, ka šodien var sastapt arvien vairāk cilvēku, kas atzīst, ka neviens cits viņiem nepalīdzēs, kā paši, iepriecina. Tiem, kas sagaida, ka grūtās dzīves risinājumi nāks paši no sevis, diemžēl, arvien vēl ies grūti. Protams, ka ir cilvēki, kas grūtībās nonākuši dažādu likstu un apstākļu dēļ. Tiem palīdzība vajadzīga. Bet tiem, kas var mācīties un kas var meklēt jaunas pieejas, jāveido savs gribas spēks, kā uz to aizrāda Visvaldis Lācis, daudzu plaši lasītu grāmatu autors. Viņš ir ļoti ražīgs rakstnieks. Viņam ir neiedomājami daudz grāmatu un cita veida materiālu, kuņus viņš izmanto. Te nāk prātā mūsu pašu puses māc. Dr. Egils Grīslis, kas savu grāmatu radīšanā ir līdzīgs darba rūķis. Iepazīšanās ar Visvaldi Lāci ir man nozīmīgs notikums. Žēl, ka tas bija tikai īss mirklis. Ceru, ka nākotnē būs iespēja nokļūt viņa dzīves vietā Gaiziņa apkaimē un iepazīties tuvāk. Labam rakstītājam Latvijā vēl arvien ir labs darba lauks, jo tur ir pieejami visvairāk lasītāji, kas vēl ir gatavi lasīt latviski! Un mēs viņiem varam pievienoties, katrs nopērkot viņu grāmatas, nevis tikai tās laižot no rokas rokā. Tas nodrošinās to, ka grāmatu latviešu valodā vēl pagaidām būs. Cik ilgi, par to straujajā pārmaiņu laikmetā gudrinieki arvien vēl strīdēsies. Latvijā iegājusies jauna tradīcija - grāmatu klajā laišanas svētki, kuņus notiek iepazīstināšana ar jauno izdevumu un tā autoru. Tā ir lietderīga tradīcija. Pie neparasto izdevumu klāsta, kas var nonākt lasītāja rokās, ir iepriekšējā lappusē publicētais "Latvieša stāvoklis". Nezi-

nu, kā tas manās rokās nonāca un kas ir tā autors, bet šķīta, ka to vajadzētu publicēt, lai rastos cits ieskats šodienas dzīvē tēvzemē. Katrs var šos kvadrātņus tulkot pēc savas patikas, man tie sagādāja izdomas svaigumu un humora izjūtu.

Septembra beigas bija skaistas. Temperatūra ap 18 gradu C, samērā saulains, naktis siltas. Oktobra pirmās dienas bija pavisam vasarīgas. 2. un 3. datumā Liepājā un Aizputē bija 20 grādi. Pēc tam iegriezās skarbāki vēji, palika vēsāks un daudz lija, bez mēteļa un lietus sarga ielās nerādīties. Kājniekiem Rīgā ļoti jāuzmanās, jo auto mašīnu vadītāji dažkārt brauc kā vājprātīgi. Nav droši iet pāri pat nozīmētās vietās. Sevišķi jāuzmanās, kad iet pāri ielu krustojumam pie zaļām ugunīm. Braucēji, taisot griezienu, piespiež pie pedāļa un laiž gar deguna galu. Ja neapstājas un nelaiž gaŗām... virsū! Šādā veidā tika nosistas 2 meitenītes. Savainoto daudz. Pat trolejbusi bieži vien uzbrauc uz ietnes un ievaino gājējus. Atgadījās arī man. Gāju uz Misiņa bibliotēku pa Elizabetes ielu. Stāvēju ietnē, gaidīdams ugunu maiņu. Te trolejbusa vadītājs pēkšņi pūš tauri, lecu atpakaļ un lielā riepa pārskrien ietnes malai... Man šķīta, ka šoreiz ielās dzirdēju vairāk krievu valodu. Vai esmu kļuvis dzirdīgāks? Ielās mazāk cilvēku. Un ne tikai Rīgā - arī Liepājā, Daugavpilī un citur. Vai tas ekonomiskās krīzes rezultāts jeb vai drošāk savā dzīvoklī? Rīgā pieauguši dažādi vardarbības akti. Daudz ugunsgrēku, no kuņiem daudzi esot ļaunprātīgi. Vēl arvien daudz būvējās, Uzlabotas tiek ietnes, ieliekot tajās robainos ķieģeļus. Valdemāra ielā nav vairs jābaidās no bedrēm un salauztā asfalta. Vai tie izturēs ziemas salu? Vai nekustēsies, jo ielikti tikai smiltis. Citādi darbs rūpīgs. Ubagotāju šķīta mazāk, bet tie arvien vēl ir. Cik kilometru nostaigāju pa Rīgas ielām, nezīnu, bet bija krietni daudz. Neuzlasīju nevienu ērci un nepiedzīvoju nogurumu, kas mani iepriecināja. Tomēr slodze bija par lielu. Citu gadu būs jāpievelk grūti un jāuzmanās.

Laukos raža bija ievākta, kartupeļi norakti. Dārzos vēl bija kāpostu rindas - viena, divas, vai pat trīs, cik nu katrs saimnieks vai saimniece to bija izvēlējušies. Ābolu nebija tik daudz kā iepriekšējā gadā, bet tomēr bija. Stārķi bija jau aizlidojuši. Dzērves gatavojās ceļam, veidojot savu kāšus un nemītīgi mainot ierindu. Ceļmalās gadījās manīt pa stirnai. Viena pat pārskrēja pāri ceļam. Laimīgā kārtā sekundes pirms bijām tajā pašā vietā. Viņa palika dzīva un mēs, braucēji mašīnā, sveiki un veseli. Valsti ieviesti stingrāki satiksmes noteikumi, kuņus cenšas pielietot, bet mašīnu vadītāji vēl arvien ir pārgalvīgi, kādēļ notiek katastrofas, kas bieži prasa dzīvības. Rīgā saceltas vairākas auto novietnes, bet tās vēl arvien ir pustukšas, jo maksa ir dārga. Televīzijā rīdzinieki arvien ir vēl citīgi "ziepju operu" skatītāji. Cenšas neizlaist nevienu turpinājuma pārraidi. Pie Rīgas tagad ir savs golfa laukums, un laikrakstos ir bridža spēles sleja, kas liecina, ka netrūkst šīs kāršu spēles cienītāju. Horoskopu ziņas arī ir cieņā. Tuvāk iepazīstoties, jaunie paziņas vēlas uzzināt to, zem kuņas zīmes esat dzimis. Iepazīstoties, arvien vēl saka tikai priekšvārdu. Tad es prasu pretim: Inese, kas? Tad nāk arī uzvārds - teiksim, Bērziņa! Prieks iepazīties! Vēl jāpiemin skolas biedri Arvids Janušķevics un Jānis Dardzāns, kas mani vienmēr sagaida un pavada lidlaukā, un visi pārējie, kas nav vārdā saukti vai citādi pieminēti. Bez Jums ciemi būtu bijuši bālāki.

Nule jāliek gala punkts, jo stāstījums iznācis daudz par gaŗu. Atlicies vēl izbrauciens uz Cēsīm un Nacionālo DV īpašumu - Apneriem. Par to nākamreiz, jo būs jāpievieno pāris foto uzņēmumu, kuņiem šoreiz vairs nav vietas. Ceru, ka neesmu Jūs pārāk nogurdinājis. □

Mārtiņš Štaubers

DAUGAVIŅA

Daugaviņa, māmuliņa,
Bēdu nastu plecos cel -
Latvju tautas valodiņu
Sveši ļaudis važas kaļ.

Atceraties, sveši ļaudis,
Ko mācīja tēvs, māmiņa: -
Milēt zemi, kur tu dzimis,
Milēt mātes valodiņu.

Gudri ļaudis, čakli ļaudis.
Mācās svešu valodiņu.

Cienī zemi, kur tie dzīvo,
Svešai pāri nedarot.

Daugaviņa, māmuliņa,
Daudz tu bēdu redzējusi!
Nu ir posts tev jāredz
No kangariem tēvzemē.

Mostaities, latvju dēli,
Lūdziet spēku ozolam!

Lūdziet pašu Laimes māti -

Lai kaļ laimes pakaviņu
Ko pakārt ozolā!
Lai sargā tēvu zemi
No naidnieku zobeniem -
Lai mostās Gaismas pils.

Nu ir gana dusējusi,
Dzilajā dzelmitē.

MANA ZEME

Mainās valdnieki un cari.
Sapņo arī karal's kāds.
Iegūt tevi, manu zemi,
Kuŗu ozols skavās tur.

Dižais ozol,
Dzeri spēku,
Ko tev
Dzimtā zeme sniedz!

Tavi zari rudens zeltā
Vējiem līdz dziesmas dzied.
Kaŗavīrs uz ciņu iedams -
Ozolvāli līdz ņem.

Ilmārs Zelmenis

TĒRVETES PILSKALNĀ

Anno 1999

Bijīgs stāvu klusu
Senā pilsvietā.
Lejā upe čalo,
Priedes iešalcas.
Mirkļos auļo laiks,
Gadu simtepi...

Aizdomājies sapnī
Jūtu - nostājies
Blakus ķēniņš Namejs,
Pilskungs pēdējais...

Tāpat, sapnī, bikli uzrunāju to:
"Kad tu, Ķēniņ, nāksi
Atkal atpakaļ?
Zemgale, kā toreiz, tikpat zaļa ir,
Kad tu, Ķēniņ, pili liesmās atstāji;
Tavi mazmazdēli zemi tāpat aŗ,
Bruņiniekus - vācus nemana nekur."

- Balsi dobajā, drūmā
Ķēniņš atbild man:
"Zeme vēl nav tīra,
Sveša mēle skan;

Svešas pēdas zālē,
Vēl krievi Zemgalē..."

Izzūd laiki, mūži,
Pilskungs pēdējais.
Lejā upe čalo,
Priedes iešalcas...

VĀJAIS DZIMUMS PĀRŅEM VADĪBU

Līdz ar gada simtepiem mainās arī pasaules izskats, kultūra un sabiedriskās dzīves kārtība. Tagad, kad stāvam uz 2000. gada sliekšņa, mēs redzam un jūtam, ka pasaule šodien ir daudz savādāka, kāda tā bija, sākot 1900. gada gaitas. Ar jaunievesto tehnoloģiju modernais cilvēks dzīvo caurmērā 25 gadus ilgāk un vieglāk. Mašīnas veic regulāros darbus. Elektromagnetiskā tehnoloģija nokārto mūsu problēmas un pienākumus. Jāpiespiež smadzeņu (datoru), telefona un televizora pogas un pārtika un avīze atlido pie mājas durvim.

Sākot pēdējo gadsimtu, mājas, ģimenes un sabiedriskajā dzīvē dominēja vīrieši. Toreiz sievietes sauca par vājo dzimumu un sabiedriskajā dzīvē viņas lutināja, apdāvināja ar dzintara krellēm, deva sēdvietas vilcienos un atvēra durvis. Dāmas greznojās un staigāja pat jūrmalā ar krellēm, kā to redzam vecajās bildītēs.

Mājas dzīvē dāmām tik viegli neklājās. Bija jā rūpējās par mājas tīrību un bērniem, jo saimniecībā visur dominēja vīrieši - stiprais dzimums.

Ši gadsimta pēdējā pusē sākās ģimenes un sabiedrības reformācija, kas ir atstājusi lielas, lielas pārmaiņas uz sievietēm. Tagad, sākot jauno gadu simteni, visa kārtība ir apgriezusi otrādi. Sabiedrībā sāk dominēt sieviete un ieņem vadošās vietas sabiedrībā un trimdas dzīvē. Vīrieši ir zaudējuši enerģiju. Tā parādība ir regulāra. Latviešu sarīkojumos piedalās vairāk sieviešu, kā vīriešu. Piemēram, šogad Rietumu krasta Dziesmu svētku kori vīrieši bija tikai 1/3 daļa un galvenās diriģentes bija dāmas. Līdzīga situācija bija Gaŗezera svētkos un Katskiļu 3x3 no metnē, kur no 219 dalībniekiem 70% bija sievietes. Arī skolas, galvenokārt, vada sievietes. No foto uzņēmumiem, kas iespiesti "Laiks", redzam, ka Gaŗezera vidusskolā bija 17 skolotājas un tikai 9 skolotāji. Šogad vidusskolu beidza 15 meitenes un tikai 10 zēni. Tātad sieviešu kārtas vadonība ir jūtama jau arī jaunajā paaudzē.

Liela un neplānota pārmaiņa ir notikusi arī reliģiskajā vidē. 20. Gadsimteņa sākumā, cik es zinu, nebija nevienas sievietes - mācītājas. Draudzēs valdīja tikai vīrieši, un dāmu komitejas rūpējās par mielastiem un palīdzības darbu. Tagad latviešu un amerikāņu draudzēs redzam daudz sieviešu par mācītājām, un viņu skaits ātri pieaug, jo trūkst vīriešu, kas gribētu būt mācītāji. Kaut arī Latvijā archibiskaps Vanags neatļauj ordinēt sievietes par mācītājām, man liekas, ka arī viņam drīz trūks vīriešu svētajam darbam. Šodien arī redzam, ka mācītājas vada draudzes sekmīgi un ar degsmi iesaista jaunatni kristīgajā ticībā.

No šiem piemēriem redzam, ka vairums vīriešu ir zaudējuši degsmi sabiedriskajai dzīvei un labāk sēž mājā pie televizora, nekā dzied tautas kori vai raksta pilnsapulču protokolus. Dāmas uztur mūsu dzīvi aktīvu. Bez viņām mēs būtu "čupā" un apstātos pat "Laiks" redakcijas darbība. Kas ir noticis ar kungiem? Virietis nu ir kļuvis vājais dzimums un negrib pat vairs būt ne mācītājs, ne kaŗavīrs. Kas izsauca šīs lielās pārmaiņas?

Līdz šim neesmu vēl dzirdējis zinātniskus izskaidrojumus. Arī akadēmija klusē, un šoreiz klusēšu arī es. Daži domātāji gan vaino vides piesārņošanu ar sieviešu hormoniem, bet kas to lai zin? Tas noskaidrosies nākamajā gad-

simtā. Ceru, ka dāmu vadībai būs labi panākumi latviskās Latvijas atjaunošanā, jo tās vienmēr bijušas plānveidīgas un tālredzīgas savu iecerēto mērķu sasniegšanā. Tā tas bija arī Napoleona valdīšanas laikā, kad dāmas vēl nestaigāja ar augstajiem papēžiem. □

Jānis Gabliks,
Bostonā

DV CV PREZIDIJA SĒDE

DV CV prezidija rudens posma sēdi noturēja 1999. g. 7. oktobrī, Hamiltonā, Ontario. Tajā piedalījās DV priekšnieks V. Plūdons, CV prezidija locekļi V. Dāboliņš un A. Kalupnieks. Savu rakstisko ziņojumu līdz ar sveicieniem un sekmīga darba novēlējumiem bija atsūtījis DV ģenerālsekretārs G. Tamsons.

Sēdi atklājot, DV priekšnieks V. Plūdons norādīja: Pirms nedēļas apritēja 55 gadi kopš smagajām un vairāku dienu gaŗajām Mores kaujām. Latviešu kaŗavīri vienmēr, visos laikos, ir bijuši atzīti par varonīgiem cīnītājiem, vienalga, kuŗā zemē tie cīnījušies, bet viņu varonība daudzkaŗšojās vēl vairāk, kad bija jācinās uz Latvijas zemes. I pasaulē kaŗā strēlnieki to pierādīja pie Loŗmetēju kalna, Nāves salā, kā arī leŗendāraŗās Ziemsvētku kaujās. To pierādīja brīvības cīnītāji, gūstot uzvaras pāŗ Bermonta un Sarkanās armijas pāŗspēkiem. To pierādīja latviešu leŗionāri un citas nacionālās vienības II pasaules kaŗā, sekmīgi stāŗoties pre-tim lielam ienaidnieka pāŗspēkam Vidzemes augstienē, pie Mores. Ar to deva iespēju latviešu bēŗļu simtiem izkļūt no Ziemeļvidzemes, lai rastu patvērumu Kurzemē.

Apciemojot kritušo leŗionāŗu atdusas vietas Mores kapsētā un lasot dzimšanas un krišanas datus uz kapu kopīņu plāksnēm, sāp sirds. Tie taču visi bija jaunības spēka gados, daŗi tikai 18 gaŗu vecumā atdodami savas jaunās dzīves par Latviju un latviešu tautu. Nav veida, ka viņu vislie-lāko upuri, viņu zaudēto dzīvību mēs varētu atmaksāt. Nepietiek tikai vienreizēju paldies vāŗdu teikt. Mums mūŗi-gi svētā piemiņā jāpatur ikviens mūsu tautas kritušais varo-nis, vai tas būtu Mores, Kurzemes ciretokšņa vai citu kau-ju upuris.

Atskaitē par paveikto, prezidijs atzīmēja, ka ir izkaŗtots iepriekšējā sēdē piešķirtais atbalsts K. Skalbes piemiņas zi-mes projektam, dzejnieka jubilejas atzīmēšanai. Nosūtīti arī Ls 250 grāmatas "Latviešu kaŗazēnu atmiņas" izplatiša-nai. Kaŗtots "Laiks, Telpa, Ņaudis" VI grāmatas redaktora jautājums, sazinoties ar iespējamo kandidātu šim uzdevu-mam. Latvijā jau paŗiņots nākamais Latviešu Klasiskās Li-terātūras konkursa projekts 2000./2001. g., kuŗā tiks ap-skatīti Leonīda Breiķša darbi un dzīve.

Amatpersonu ziņojumus ievadīja DV priekšnieks V. Plūdons. Par ļoti sekmīgu uzskata DV Kanadā vanadžu gaŗskāŗtējo saŗikojumu "Atvadas vasarai", kas notika š. g. 28. augustā, Sidrabenē. Bija pulcējušies ap 200 apmeklētāji, dodot krietnu atlikumu, ko vanadzēs atvēlēja jaunatnes darbam Latvijā. 31. augustā notika "Melnās grāmatas" iz-došanas komitejas 14. sēde. Visi darbi veicas, kā iecerēts. Grāmatas izdošana plānota šī gaŗa decembra beigās. Atri-sināts telpu jautājums izsūtīšanas vajadzībām Rīgā. Par to jāpateicas V. Kursietim Rīgā. DV Toronto nodaļas valde š. g. 14. septembrī noturēja savu kaŗtējo darba sēdi, kuŗā pie-dalījās arī DV priekšnieks, lai plānotu un pāŗrunātu daŗus organizācijas darbības jautājumus. 18. un 19. septembrī no-tika gaŗskāŗtējā DV ASV un DV Kanadā zemju valžu kop-sēde, Sv. Andrēja draudzēs ipaŗsumā "Sidrabene". Klāteso-šos apsveicis no DV Centrālās valdes. Nav noliedzams, ka kopsēdes ir sevišķi lietderīgas, jo nostiprina draudzības un sadarbības saites abu zemju valžu starpā, līdz ar to veicina organizācijas vienotību. Š. g. 2. oktobrī DV Kesvikas noda-

ļa atzīmēja savu 21. darbības gaŗu. Nodaļas biedriem nodo-dams sveicienus, piedalījies DV CV Atzinības rakstu pa-sniegšanā un apsveicis jaunās paaudzēs rosīgās vanadzēs - Nikolī Moore un DV Kanadā vanadžu vadītāju Guntu Rey-noldi. Ar isreferātiem piedalījušies "Tēvijai Sargs" red. Līga Likuča un komandkaŗpeinis Ojārs Krauja, kas no LBS un Aizsardzības ministrijas 5 mēnešus papildinās angļu va-lodā, Kanadas armijas valodas skolā.

DV CV sekretārs A. Kalupnieks līdzdarbojas "Melnās grāmatas" izdošanas komitejas darbā. Grāmatu, kas iznāks ar nosaukumu "Okupācijas varu nodarītie postījumi Latvijā 1940-1990", iespiedis apgāds "Memento" un tās atklāšana paredzēta Rīgā. Viņam bijusi izdevība piedalīties DV ASV valdes sēdē 17. septembrī, bet 18. un 19. septembrī DV ASV un DV Kanadā valžu kopsēdē. Vadijies šīs kopsēdes gaitu. Par to jau ir rakstīts laikrakstos un DV Mēnešrakstā. Piedalījies arī Kesvikas nod. gaŗa svētkos. Atzīmēja, ka ta-jā darbojas vislielākais jaunās paaudzēs dalībnieku skaits.

Kasieris V. Dāboliņš uzrakstīja un nosūtīja 24. augusta prezidija sēdes atreferējumu publicēšanai, bet ASV un Ka-nadas valžu kopsēdē veica sekretāŗa darbu. Kopsēdei se-koja DV KV sēde 28. septembrī. Tas darba gaitas protokols uzrakstīts un izsūtīts.

Ģenerālsekretārs G. Tamsons savā rakstiskajā ziņoju-mā pieskaŗās administratīvajam un palīdzības darbam. No-balsojumā par DV CV pāŗstāŗniecības statūtiem no 10 val-des locekļiem par to pieņemšanu balsojuši 7. Prezidijs, pa-matojoties uz š. g. DV CV sēdes lēmumu, minēto DV ģenerālsekretāŗa ziņojumu apstiprināja un izsludināja CV pāŗstāŗniecības Rīgā statūtus par pieņemtiem to tūlītējai re-ģistrēšanai pie Latvijas valsts iestādēm. Palīdzības darbam uz Latviju nosūtījis Ls 40,485.52, no kuŗām 10,178.75 izmak-sās latviešu daudzbērnu ģimenēm un 9,248.75 leŗionāŗiem - invalīdiem. Patreiz sagatavo DV CV Apkaŗtrakstu, kuŗa izsūtīšana notiks ap oktōbra vidu. Pateicās par apsveiku-miem 70-tajā dzimšanas dienā.

DV priekšnieks V. Plūdons iepazīstināja ar saņemta-jiem rakstiem. Tos pāŗrunāŗot, tika izdarīti arī lēmumi. Balvu nodaļas jauniešu orķestŗa darbības veicināšanai piešķīra Ls 100, kas izmaksājami ar DV jaunatnes nozaŗes vad. I. Baloŗa starpniecību. Prof. Heinrihs Strods atsūtījis pateici-bas vēstuli par atbalstu grāmatas "Latvijas nacionālo parti-zānu kaŗš" izdošanai. Pāŗrunas izraisīja O. Baltputna ap-raksts par ipaŗsumu Rīgā varbūtējai pirkšanai. Vēl jo projam nav izstrādāti paŗu sabiedrības darbības noteikumi, ja ipa-ŗsumu pirktu vairākas DV zemes kopīgi. Lūdza DV Vācijā to izkaŗtot, jo citādi zemēm grūti nodaļas pāŗliecināt par lietderību pasākumā piedalīties. I. Balodis atsūtījis informā-ciju par 2001. g. augustā, Valmierā plānotajām DV 10. Glo-bālām dienām un paveiktajiem priekšdarbiem.

Uz DV CV prezidija iesniegumiem Latvijas vēstures mācišanas jautājumā atsaukušies vairāki Latvijas valdības resori un darbinieki: Rihards Pīks, LR Saeimas priekšsēŗa biedrs, raksta, ka tas nodots kultūras un zinātnes komisi-jai. M. Sprindzūks, Latvijas Ministru prezidenta biroja vad., Ministru prezidenta uzdevumā apstiprina iesnieguma sa-ņemšanu ar piebildi, ka tas tiek virzīts uz Izglītības un zinātnes ministriju, kuŗas valsts sekretārs izteicis pateicību par interesi un ieteikumiem. Tālāk norāda uz mācību prog-ramām, kuŗas izstrādā Latvijas vēstures skolotāju apvienī-ba, kas piedāvā 2 metodes: 1) Latvijas vēstures mācība, kā Eiropas un pasaules vēstures sastāvdāļa un 2) Latvijas un pasaules vēstures mācīšana atsevišķi, jeb dalīti; saglabāŗot un ievēroŗot kopsakarību. Jebkuŗā variantā Latvijas vēstu-res zināšanas būs mācību satura obligāta sastāvdāļa. DV CV prezidijs saņemtas atbildes uzskata par pozitīvām, at-bilstoši iesniegumiem. Atsaucoties Latgales novada 31. Balvu ZS bataljona lūgumam, palīdzēt iekāŗtot sanitāŗas pa-

lidzības telpu, piešķirā Ls 200 otoskopā un Ls 50 glukometra iegādei. N. Romanovskis piesūtījis informāciju par paveikto un par vēl darāmo Lestenes Brāļu kapu iekārtošanā, kur iesaistīties Kurzemes Brāļu Kapu fonds. Fonda valdē darbojas DV pr-ks V. Plūdons, DV Vācijā pārstāvis O. Baltputns, LDV - A. šmits, LNP sapvienības - H. Mangelis, KBKF valdes pr-dis, Latviešu nacionālo Kaŗavīru biedrības pr-dis Nikolajs Romanovskis. KBKF publicējis aicinājumu ziedot ļoti gaumīgi iekārtotas brošūriņas (skrejlapas) veidā. DV CV prezidijs, ievadot Ziedojumu vāķšanas akciju, lai rastu līdzekļus Lestenes Brāļu kapu pilnigai izveidošanai, aicina visas DV zemes, nodaļas un kopas to izvest Leģiona dienas atceres zīmē, 2000. g. februārī un martā. Aija Fleija, Latvijas kaŗa mūzeja direktore, informējusi DV priekšnieku, ka var izkārtot "Melnās grāmatas" atklāšanu Latvijas kaŗa mūzeja telpās. Viņa lūdz atbalstu skolēnu grupām mūzeja apmeklēšanas veicināšanai. Piedāvājumu pieņēma un lūdz DV vienību atbalstu skolēnu grupām. Admirālis G. Zeibots pateicas par apsveikumiem sakarā ar die-nesta paaugstinājumu. A. Mežmalis aizstāv viedokli par grāmatas, balstītas uz pētījumiem, nepieciešamību, kas atspēkotu padomju varas laikā izdotās brošūras "Kas ir Daugavas Vanagi" melus. Grāmatu varētu izdot Baltijas institūts.

Lai panāktu Latvijas okupācijas fakta starptautisku atzīšanu un padomju okupācijas seku novērtējumu, pastāv iespējas vērsties Hāgas tiesā, informē 7. Saeimas deputāts Juris Dobelis. DV CV prezidijs šādu iniciatīvu novērtē pozitīvi un apliecina savu morālo atbalstu. Aicina DV vienības darīt to pašu, rakstot J. Dobelim, Saeimas frakcijai TB, Jēkaba ielā 16, Rīga, LV-1811, Latvija-Latvia.

DV CV šī gada sēdē pieņēma atzinumu, ka: "Daugavas Vanagu Centrālā valde konstatē, ka iepriekšējā valdes sēdē izteiktais aicinājums LDV un NDV LA sešu mēnešu laikā vienoties par sadarbību. vai apvienošanās nav istenojies." Augusta beigās DV Austrālijas valdes pr-dis J. Mellēns ir saņēmis LDV paziņojumu, ka, "par LDV un NDV varbūtēju apvienošanās, atzīstot, ka līdz apvienošanās realizācijai jānoiet atbildīgs savstarpējo attiecību stabilizēšanas ceļš." LDV savu lēmumu balsta uz DV CV prezidija agrāko aicinājumu LDV un NDV turpināt attiecību un sadarbības normalizēšanu, līdz panākta bezaizspriedumu sadarbība. "Atbalss šim paziņojumam bija, ka DV Austrālijas valde aicina Austrālijas nodaļas neatbalstīt abu organizāciju administrācijas, bet iesaka palīdzību bij. leģionāriem, invalīdiem un citiem aprūpējamiem virzīt caur DV CV pārstāvniecību, kas arī attiektos uz jaunatnes atbalstu (DV Austrālijā valdes Apkārtraksts 3-99)." Arī DV CV prezidijs aicina visas DV vienības, visu palīdzības darbu Latvijā kārtot ar DV CV pārstāvniecības starpniecību; jaunatnes darbā konsultējoties arī ar DV Jaunatnes nozares vad. I. Balodī.

Izpildot DV CV š. g. sēdes lēmumu, DV CV prezidijs izstrādāja un apstiprināja DV Mēnešraksta darbības 2000. g. budžeta projektu, ieskaitot abonementu skaita sadali pa zemēm, kas savā izpildījumā atvieglos DV Mēnešraksta darbību.

Nākamā DV CV prezidija sēde notiks 1999. g. 25. novembrī, plkst. 10:00, DV priekšnieka V. Plūdona mājā, Scarborough, ON, Kanadā. □

A. Kalupnieks

☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺

JAUNĀ GAITA NR. 218

Pienācis Jaunās Gaitas septembra numurs!

Vāku darinājis, kā parasts, Ilmārs Rumpēteris. Zaļā ābele uz dzeltena fona. Ābelē karājas seši rozā punkti, septītais it kā krit no koka. Bez tam ābelē ir fotogrāfija rozā tonī no cilvēka mutes, kuŗā iesprausts ābols un arī cita fo-

togrāfija no kāda mākslas darba, kur redzams it kā abols šķērsgrīzumā, bet drīzāk izskatās pēc sievietes apakšgala.

Mūzikas nodaļā Laura Rokpelne-Mičule un Daira Cilne sniedz savas pārdomas un novērojumus par pagājušās vasaras Rietumkrasta dziesmu svētkiem, kas izdevušies lieliski. Ingrida Zemzare esejā par Latvijas tagadējo mūzikas pasaules gaisotni un par komponista un mūzikas kritiķa Imanta Zemzaŗa lomu tajā liecina, "...pār pasauli Imants ne nieka nebēdā. Viņu interesē Latvija, latvieši un latviešu kultūras pastāvēšana."

Spēcīgi lakonisks ir Laimas Kalniņas īsstāsts "Nekad nesastaptais virietis.

Īpašs sveiciens no redaktora Rolfa Ekmaŗa visas Jaunās Gaitas saimes vārdā iziet ilggadīgai jaungaitniecei Vairai Viķei-Freibergai, Latvijas valsts prezidentei. No viņas topošās grāmatas "Meteoroloģiskā saule" šai numurā publicēta nodaļa "Karstā saule dabā un darbā".

Nora Ikstena iepazīstina ar profesora Gundara Ķeniņa Kinga tēvu Ati Ķeniņu (1874-1961). Viņš bijis jurists, politiķis, redaktors, skolotājs, izglītības ministrs, tieslietu ministrs, daiļliteratūras tulkotājs un dzejnieks. Atis Ķeniņš dzejoja:

Cik reizēm maigi snigt var sniegs,
To jūt tik Sibīrijā.
Un cik tad gaiši vijas prieks
Liekaldā melodijā. -

Noras Ikstenas grāmatu "Maldīgās romances" dziļdomīgi un kritiski iztīrā Gundars Pļavkalns, nobeidzot ar vārdiem: "Tā kā "Maldīgu romaču" autore diezgan jauna, pieņemu, ka viņai vēl daudz laika sevis darināšanai un mākslinieciskās izpausmes kopšanai."

Tālāk ir psiholoģijas zinātņu doktores Sandras Sebres eseja par Agates Nesaules "Sieviete dzintarā", Dagmāras Ķīmeles un Guntas Strautmanes "Asja" un Vizmas Belševicas "Bille". Visām trim grāmatām kopīgais motīvs ir autoru atsveinātība no savām mātēm, un visas tomēr ir "izaugušas spēcīgas un varošas. /.../ jācer, ka atceroties, atminoties attiecības starp meitām un mātēm un mātes mātēm, jaunās mātes un jaunās meitas spēš veidot mīlestības piesātinātākas, bagātākas attiecības /.../."

Intervijā ar Ilzi Šimani un Ausekli Zaļinski, Agate Nesaule apraksta savas slavenās grāmatas "Sieviete Dzintarā" tapšanu un sirsniģi slavē Sniedzes Ruņģes vadīto šīs grāmatas drāmatizējumu: "Ja es tagad domāju par savu grāmatu, man acu priekšā rādās izrādes ainas."

Latvijā dzīvojošais rakstnieks un žurnālists Ēriks Hānbergs sniedz atmiņu tēlojumus "Mirkliģi: Pieredzējumi, redzējumi, dzirdējumi" no savas topošās grāmatas. Te viņš atmiņās pieskarās Andrim Jakubānam, Veltai Tomai un Verai Volkeviķai.

Vēstures nodaļā Nacionālās pretestības kustības organizētājs Otrā pasaules kaŗā Leonids Siliņš mudina Latvijas valdību pieprasīt no Vācijas valdības atlīdzību par Latvijas pilsoņu nelikumīgu piespiedu kārtas nodarbināšanu Otrā pasaules kaŗa laikā. Šādu cilvēku skaits Latvijā esot pārsniedzis 35,000. Tāpat Latvijas valdībai būtu jāprasa, lai Krievijas valdība uzņemas atbildību atlīdzināt dzīvi palikušajiem un verdzinātajiem latvieģiem visu to, kas viņiem pienākas.

Valdemārs Ancītis isā esejā mudina "Raudzīsim mīkstīnāto r izglābt /.../ jo, glābdami ģ mēs izglābsim arī plātā un šaurā e pareizos lietojumus."

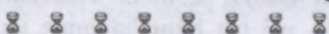
Franks Gordons esejā "Vilks spalvu met" ļoti kritiski izsakās par Mavriku Vulfsonu: "Patmīlības ziņā Vulfsons, tieģām, pelnīģis ierakstu Ģinesa rekordu grāmatā."

Grāmatu nodaļas redaktors Juris Silēnieks jūsmīgi izsakās par Veltas Sniķeres jaunāko dzejoļu krāģumu "Husks" angļu valodā: "Veltas Sniķeres globalizēģšanās pa-

veņ skatu uz šo to jaunu un, cerēsim, turpināsies." Arī Lidi-
jas Dombrovskas fantastikas romāns "Sniegšanās" Silenie-
kam patīk, lai gan "Autore gan daudz neaptur savu raito
stāstījumu, lai analizētu sabiedrību šajos jaunākos techno-
loģiski pārveidotos apstākļos, taču zināmu vērienu uz nā-
kotnes izredzēm /.../ lasītājs var gūt." Ģunārs Zvejnieks
vērtē Ilmāra Bastjāņa-Krasta "Pašvēsturi": viņam piemīt
"atjautīga dzīves un cilvēku novērotāja spēja un prasme no-
vēroto pasniegt lasītājam saistošā un nekad neapnicīgā
veidā." Vēl šeit ir Dagmāras Ķimeles un Guntas Strautma-
nes "Asjas" recenzija, "Plintniece ar mākslinieces sirdi".
Jānis Liepiņš raksta: "Asjas autore atklāj spēkus, ar kuņiem
pazemojumus atvairīt."

Šo Jaunās Gaitas numuru par US \$ 8 var pasūtīt pie
redaktora vietnieces un saimnieces I. Bulmanes, tel. 416-
0898, e-adrese <bulmanis@idirect.com>. Viena gada abone-
ments (4 numuri) maksā US\$ 30. Kanadas iedzīvotājiem
tās pašas cenas Kanadas dolāros. Latvijā atsevišķus numu-
rus par Ls 2 var pirkt Jāņa Rozes grāmatnīcā, Kr. Barona
ielā 5. Viena gada abonements Latvijā maksā Ls 10. To var
pasūtīt Māras bankā, tel. 7-286-661. □

Juris Žagariņš

VĒL PAR Y2K

Parasto uzmanību, vai paniku? Normālu piesardzību,
vai ārkārtas gājienus?

Tik daudz vairs nedzird par, t. s., *Y2K problēmu* - ie-
spējamu datorsistēmu (un programmu) apjukumu momen-
tā, kad tiem iekšēji uzstādītie kalendāri pāries no '99' uz
'00'... un viens otrs '00' iztulkos kā 1900, nevis 2000, kam
sekas var būt interesantas. Klusums nav iestājies tāpēc, ka
Y2K drudzis izkūpējis, vai atklāts kā māpticības burbulis.
Tas ir pavisam reāls un potenciāli bīstams sabiedrībai, kas
izmanto datorpakalpojumus - uz tiem paļaujoties tieši un
netieši biljonreizes dienā. Kad iet gludi, priekšrocības pie-
ņemam kā *normālu kārtību*. Grūti iedomāties tās nojukša-
nu. Toties pat atsevišķi, sīki gadījumi uztrauc un ievieš aiz-
domas: vai tiešām viss ir pieklājīgi nodrošināts?

Šonedēļ, piem., bankā ierados precīzi tad, kad sabruka
sistēma (apzīmējums, kas raksturo ne vien tehnisko, bet
visas iestādes darba kārtību). Klienti pacieta ierēdņu šurpu
turpu skraidīšanu, 'atļauju' meklēšanu, kontu-īpašnieku pa-
pīru pārbaudīšanu, gaŗas rindas, gaidīšanu.... tikai, lai iz-
ņemtu pāris simts dolārus, samaksātu rēķinus. 'Beigti ek-
rāni' - ķeza kvadrātā! Sabrukumam nebija nekāds sakars ar
Y2K, bet nesolīja labu iespējami dziļākas krīzes priekšva-
karā. Arī ja stipri aprimuši 'apokalipses' bridinājumi!

Pēdējos 6 mēnešos ir daudz darīts, lai *kritiskas sistē-
mas* (turpmāk: *krs*) savestu kārtībā (saka: Y2K ready -
Y2Kr); ziņu fokusā iznāk Y2K 'proves' (gatavības mēģinā-
jumi) un labojumu projektu atskaites; iestādes un firmas
klientiem piesūta 'ko mēs darām' biļetenus. Kanadā, it īpa-
ši, lieta ņemta nopietni un augusta beigās federālās valdi-
bas atbildīgie pieteica *krs* 99,9 % gatavību. Tāpat uz vietas
daudzas provinču, rajonu un pilsētu iestādes - elektrības,
ūdens piegādes, policijas, utt.

Bet... un vienmēr būs tāds 'bet'.

Jauna veida aizrādījumu pieteica *North American Elect-
ric Reliability Council* (NAERC) 3. augusta ziņojums. Lielā-
koties, tas attiecas uz ASV iestādēm, bet pasvītota Y2Kr
jēdziena 'atšķaidīšana'. Vienā vietā, piem., 'Y2Kr' sola pilnu
gatavību... bet citā ar to domāts - mums ir ārkārtas plāni
gadījumā, ja kaut kas nojūk. Vēl citā - segtas visas iespēja-
mības. Tātad, pilsonim atkal uzlikts pienākums: kad ierēd-
nis saka 'Y2Kr', jāprasa - *kādā veidā?* Vai sistēmas tiešām
salabotas un darbosies, jeb vai personāls stāvēs 'gatavības
sardzē' un turēs ikšķi?

Turklāt lietpratēji atgādina: uzmanīgi ar frazi *Y2K com-
pliant* (turpmāk - Y2Kc)! Y2Kc=Y2Kr. Kāpēc? Galvenokārt,
te runa par 'provēm'. Var, piem., sistēmā izdarīt visus labo-
jumus (tik tālu: Y2Kc), bet ja tie nav pilnīgi pārbaudīti...
sistēma nav Y2Kr. Kā tā? Dažas nevar izslēgt, lai veiktu
proves - piem., policijas 911. Tātad, 1. janvārī 'būs vai ne-
būs'. Ir citas, kas iekšēji darbojas... bet nav pārbaudītas da-
rijumos ar pieslēgtām sistēmām (un tajās veiktām mai-
ņām) - piem., avioliniju kontrole ejot no vienas valsts uz nā-
košo. Un ir vēl citas, kuŗām programmas var būt Y2Kr, bet
problēmas sagādās 'nepareizi' jau ierakstīti datumi, kuŗus
tad nevarēs izmantot aprēķinos. Augusta *Gartner Group*
ziņojums pareģo, ka atsevišķi tādi 'niķi' var turpināties visu
2000. gadu. Pirmos redzēsīm š. g. beigās, kad biroju grā-
matvedības sistēmas sāks 'rēķināt uz priekšu' (resp., ie-
tvers 2000. g. pirmo ceturksni).

Maza atkāpe personīgo datoru lietotājiem: arī jūs var
piemeklēt 'nepareizo datu' niķi, pat ja operācijas sistēmas
un programmas savestas kārtībā. Neiespējami uzdot visus
variantus, bet parastā 'vainas vieta' ir ierakstos pieteiktais
'dd/mm/yy' (day-month-year) datuma formāts, kas lieto ti-
kai 2 ciparus. Tajā 2000. gads izsauks to šaubīgo '00'. Ko
darīt? Konsultējiet programmas autorus - un tiklos izliktos
'ielāpus' (*patches*). Uz savu roku (vispirms pataupot datu
kopiju!) var pamēģināt formāta maiņu uz 'yyyy' (resp., ga-
dus rakstot ar 4 cipariem). Tad, ja visi aprēķini 'iet' - labais!
Ja ne, priekšā visas datu bāzes pārrakstīšana. Vislielākā uz-
manība ieteikta *Microsoft Windows* un *Office* kombināciju
lietotājiem. Šīs firmas produkti ir caurumu pilni - kā, piem.,
rāda nesena iebrukums MSN *HotMail* klientu vēstulēs
un tiklos izplatīta proves liecība, ka MS monopols operāci-
jas sistēmās atstājis 'pakaļdurvis', cauri kuŗām ASV *Natio-
nal Security Agency* (NSA) varētu 'ienākt' un paskatīties
'kas notiek' tiklu satiksmes laikā.

Vispārēja atkāpe: darba vietās un mājās jau no 1999. g.
sākuma - mēs taču pērkam un lietojam tikai Y2Kr
programmas, vai ne?

Š. g. martā **MLB** Ziņotājs sniedza diezgan plašu Y2K
problēmu (un labojumu darbu) pārskatu - tas lielā mērā pa-
liek spēkā. Seko daži precizējumi un papildinājumi:

* Kanadas Centrālbanka (*Bank of Canada*) spērusi vai-
rākus soļus. Tā vairs neiznīcina lietotas naudas zīmes, bet
tās patur pie rokas gadījumā, ja decembrī bankās būs pa-
stiprināts, t. s., 'cash' pieprasījums. Paraleli uzstādīti ārkār-
tas naudas aizdošana mehānismi - tos varēs izmantot ie-
stādes (piem., kreditsabiedrības), kuŗām sistēmas tomēr
'iesalst'. Pasvītots, ka finanču sektors ir teicamā Y2Kr stā-
vokli un nekādas nopietnas grūtības neparedz. Kreditkaršu
izdevējiem (lielākoties, bankām) '00' iztecēšanas datumi
nav gādājuši sarežģījumus.

* Komerciālas apdrošināšanas firmas rēķiniem un ap-
kārtrakstiem pievieno diezgan stingru aizrādījumu: tās
Y2K 'ķibeles' (neparedzētu iekārtu labošanu, apgrozības
zaudējumus, sūdzības) - *automātiski nesedz*. Tādu 'papil-
dus' segumu īpaši jāsarunā. Līdzīgs aizrādījums parādījies
dažu auto apdrošinātāju formulās. Pāris 'drošības' firmas
(kas ievieļ 'mājas sardzes' sistēmas) teikušas, ka 1. janvārī
iespējama ielaušanās signālu 'neuztveršana' (Hmm... jauns
iemesis mudei - 'svinēsim Jaungadu mājās?!').

* Lielie Kanadas un ASV lidlauki, šķiet, būs Y2Kr - bet
par 546 'vidējiem-maziem' ASV lidlaukiem nav ziņu. Kana-
das rajonu lidlauki būs Y2Kr, bet 'privatizētie' nav atsauku-
šies. IATA un starptautiskā pilotu savienība nelaiž klajā so-
līto 'melno sarakstu', resp., neizsludina gala punktus, uz
kuŗiem nelidos 1. janvārī - lielākoties, Āfrikā, Āzijā un
Dienvidamerikā. Saraksta publicēšana izraisījusi nopietnu
stīvēšanos (arodbiedrības - politiķi - tūŗu - rīkotāji - viesnicu
- īpašnieku - birokrātijas, utt.)

* Lidz ar to pastāv aizdomas, ka daudzas 'trešās pasaules' valstis, Krieviju ieskaitot izliek, t. s., 'balonus' par savu Y2K stāvokli. Tas nozīmē: cerības un propagandu, nevis pārbaudītus faktus. Vietumis tādi 'ziņojumi' maskē no ārzemēm saņemtās palīdzības naudas zagšanu. Un vietumis valdības devušas rīkojumu - nedrīkst apdraudēt tūrisma dolāru birumu. ANO un Pasaules bankas *International Y2K Cooperation Center* cenšas sniegt savāktās ziņas, bet *www.ey2kcc.org* lapu tabulās parādās tikai 72 valstis, daudzas ar 'tukšiem lodziņiem'. Tātad, ir valstu desmiti, kas nemaz neatbild. Un citas, kas negrib publiski atklāt Y2K stāvokli - varbūt tāpēc, ka nav daudz darīts, ka vienkārši... nezin. Septembra sākumā tukši lodziņi bija arī *Latvijai*.

* Tikai 48 no 145 rietumhemisfāras preču ostām soliņš Y2Kc 31. decembrī. Datoru kalendāra problēmas jau kuģus 'fiziski' neapstādina... bet kā ar navigāciju un tvertņu (konteineru) satiksmes kontroli? Turklāt, vienu laiku gāja runa par GPS (*Geographic Positioning Satellites*) klizmām - prasti ņemot, tās varētu automatiski pārvietoties tur, kur vajadzētu būt 1900. gadā (!) - bet tagad valda klusums.

* ASV prezidenta *Council Y2K* priekšsēža Koskinena oficiālais augusta ziņojums (*www.Y2K.gov/new/3rdquarter.ly.html*) nemaz nemin tās valsts dzelzceļu Y2K stāvokli (Ņemot vērā regulārās Amtrak avārijas, jau izejas pozīcija nav droša!). Kanadas līnijas, šķiet, kaut ko dara, bet VIA Rail vairākkārt minējusi signalizācijas sistēmu problēmas. Grūti teikt, vai vaina meklējama datoros, vai vispārīgi noīstā dzelzceļu infrastruktūrā.

* Timeklis (Internet, World Wide Web) Y2K izturēs bez smagiem traucējumiem. Šur tur var nojukt 'pieslēdzēju firmas' (ISPs - *Internet Service Providers*), kas savas sistēmas nav savekušas kārtībā. Tāpat firmu iekšējie 'serveri' (Un tāpēc uz kādu laiku var 'pazust' timekļa lapas, kas šobrīd pieejamas.). Nav garantiju, ka e-pasta satiksme brīvi 'ies un nāks' uz/no valstīm, kuŗu centrālās telefonu sistēmas drošu Y2K stāvokli nav sasniegušas. Būtu labi zināt, vai uz Latviju 1. janvārī varēs sūtīt Jaungada apsveikumus?... Sapratisim: ne vien šim galam un *Lattekomam* (kur sākti Y2Kc darbi) jābūt kārtībā, bet arī visām starpsistēmām.

* Ņemot vērā šīs vasaras nepamatotos cenu paaugstinājumus, aizdomīgs klusums no petroķīmikāliju ražotāju puses. Nav runa tikai par benzīna un eļļas piegādi, bet arī par procesiem, kas ražo izejvielas plastikas produktiem, apmērošanai, kosmetikai, utt. Turklāt, pastāv iespēja, ka vietējo valdību inspektori (izejot no nesēn pieņemtiem likumiem - kā kuŗā vietā) var pieprasīt rūpniecību slēgšanu gadījumā, ja tās Y2K nevar laicīgi 'pierādīt'. Tātad - var eventueli pātrūkt zināmu produktu piegādi. Tās pašas valdības patlaban revidē ārkārtas plānus - ko jādara, ja kas tiešām 'uziet gaisā'. Pareģotāji gan neuztraucas par sektora 'drošību', bet par *domino efektu* - augstākas eļļas cenas, piem., izsauktu augstākas lidojumu biļešu cenas, utt..

* Visbīstamākais ir klusums veselības pakalpojumu sektorā. Ir rūpes par slimnieku reģistrēšanas un kartotēkas sistēmām (ar tām zināms risks, piem., pie alerģiju un zāļu devas atzīmēšanas). Parastie Y2Kc gājienu tās var savest kārtībā, bet par ikdienā izmantotu analīzes un palīdzības rīku (cat scan, dialysis, vital signs monitors, trauksmes sistēmu, utt.) 'uzticamību' nav nekādu ziņu. Tie var vienkārši 'atteikties strādāt', jo pārkāpti 'iekšējie noteikumi': piem., ir vairāki tādi, kas ik gadu prasa pilnīgu sistēmas pārbaudi... bet, ja rīka čipiņš apjēdz, ka ir 1900. gads un tāda pārbaude nav *nekad* notikusi - kaput! Vai čipiņu varēs pārprogrammēt? Vai to jārauj ārā, jāatvieto? Vai tāda maiņa vispār iespējama? Atbildīgie - neatbild. Viens pēdējo laiku budžetu apcirpšanas rezultāts var būt: katra iestāde rīkosies (vai nerīkosies) piešķirto līdzekļu robežās - bez nekā-

das centrālās (provinces, valsts) standartu koordinācijas, tātad apdraudēta ilgi sludinātā veselības pakalpojumu plaša 'pieejamība'. Nu, cepure tālredzīgiem politiķiem...

***

Ko varam puslīdz droši teikt kopvilkumā, gada beigām tuvojoties?

Pirmais ir tas, ka Kanada darijusi vairāk, kā gandrīz visas citas valstis, lai novērstu Y2K problēmas un nodrošinātu pilsoņu labklājību. Valdības iestādes un privātais sektors kā 'vienība' retā saskaņā sapratusi, ka 'tirdzniecības valsts' nevar atļauties ekonomiski graužošu traucējumu. Ticēsim 99,9% Y2K prognozei.

Tomēr no otras puses jāsaprot, ka 'gatavība' nav (un nevar būt) pilnīga. Atsevišķos sektoros - veselības pakalpojumos, dzelzceļu transportā, ostās, vienā otrā lidlaukā, naftas un ķīmikāliju ražošanā - var rasties problēmas. Gan jāpasvīto, ka tās neparādīsies kā viena liela 1. janvāra avārija, bet kā 'tekošas galvas sāpes'. Tātad, par Y2K vēl daudz dzirdēsim... *pēc Y2K*.

Otrai pusei ir arī starptautiskais aspekts. Nevieni nē - māk droši teikt 'kas notiks otrā galā', it īpaši, ja tas par savu Y2K stāvokli neziņo, vai melo. Vislielāko piesardzību ar 'tāldarījumiem' - vai tas būtu lidojums uz eksotisku gala punktu, pirkums svešā biržā, vienalga. Prātīgi būtu kādu laiciņu pagaidīt, lai putekļi 'nosēžas'. Tad jau redzēsim.

Ir jāatgādina, turklāt, ka esam no savas puses atbildīgi par zināmu pakalpojumu 'gatavības' noskaidrošanu. Vai apdrošināšana un mājas 'sardze' būs spēkā? Vai pievienojums tikliem nepārtrūks? Vai banka ir Y2K? Ieguldījumu birojs? Slimnīca? Prasiet! Vai personīgā datora operācijas sistēma, programmas un dati - savesti kārtībā? Pārbaudiet! Nevieni cits to nedarīs. Ir sektori, piem., petroķīmikālijas, kas ietur klusumu, jo neviens tos nevelk dienas gaismā uz atbildēšanu. Ja tādu gājienu nespēj panākt indivīds, lai mostas valdības deputāti. Atgādiniet!

Visubeidzot... ir kaut ko (atkal) jāsaka par tenkotājiem, bunkuru racējiem, šauteņu pircējiem, bundžu iepircējiem, baiļu izplatītājiem, visiem tiem, kas Y2K nākšanu iztulko kā kaut kādu modernu apokalipsi... no kuŗas jābēg un jāslēpjas. Miļie, kā saka vietējie - *get a life!* Ja kas paredzamā stāvokli bailīgs - *jūs* esiet. No kurienes 20. g. s. beigās, no materiālās puses vēl nepiedzīvotā civilizācijas augšupejas laikā, saradušies tādi mazdūšīgi, māņticīgi, sevi centrēti zaķi-ši? Sabiedrība krīzes laikā vienmēr strādā kopā. Lai cik Ruzveltam var pārņemt, vienā apsvērumā viņam bija taisnība: vienīgais, no kā mums jābaidās - ir bailes. No jums.

Tie no jums, kas izturēja pagājušā gada ledus vētru, zinās, kas jādara, lai māju 'fiziski' sagatavotu iespējamiem īsa laika traucējumiem. Viss. Bez panikas. Bez lišanas zem gultas. Ar mieru un pacietību.

Bet pasteidzaties... jo labākās šampanieša pudeles veikalos strauji izpērk!

1999. g. septembrī

Juris Mazutis

☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺

VECMEISTARI ONTARIO MĀKSLAS GALERIJĀ

Kad rodās nogurums un apnicība no dehumanizētiem modernās mākslas eksperimentāliem eksponātiem izstādēs un galerijās, garīgu veldzi var gūt vienmēr apbrīnotos vecmeistaru darbos. Tādi nesēn bija izstādīti Ontario Mākslas galerijā. Tur bija, galvenokārt, 16.-17. g. s. Renesances un Baroka laika 21 darbs, atvesti no Romas Kapitola mūzeja. Pārsvārā darbi ar reliģiskiem motīviem. Bija reta izdevība tos apbrīnot mūsu māksliniekiem, īpaši jauniešiem, skolu jaunatnei un katram mākslas mīļtājam. Šodien šādu mākslu biežāk redzēt ir nepieciešams kā baudīt die-niško maizi un teikt rita lūgšanu, lai (mākslinieka radošais)

gars vienmēr kļūtu bagātāks. Nav šaubu, ka šāda māksla šodien nesakrīt ar modernistu domāšanu, t. i., ka mākslas darbs ar stāstošu temu nebūtu pat mākslas darbs, bet tikai ilustrācija. Šāda doma ir ļoti apšaubāma un pat absurda, jo pat vismodernākā mākslas darbā ir kaut kas stāstošs tieši vai abstrakti kaut vai par pašu mākslinieku, vai viņa talantu.

Ejot uz norādītām telpām, vajadzēja iziet cauri kādai cītai, kur pie ieejas bija lasāms šāds epitets - Kāpēc sievietei jābūt kailai, lai atrastos šajā galerijā? Atbildei spontāni nāca prātā kāda domātāja teiktie vārdi - tāpēc ka virietis, zaudējot apbrīnas sajūtu pret sievietes "dievišķo skaistumu", viņu atkailināja un padarīja par savas baudkāres objektu". Šai telpā bija izstādīti plīkpi no sievietēm dažādās pozās un situācijās. Tie vairāk izskatījās pēc pornogrāfijām nekā mākslas darbiem, īpaši skatītājam, kas mākslas darbā meklē kādu skaistu dzīvošu ideju, ne gleznošanas tehnisku izveicību vai jauninājumu (vai vizuālu kairinājumu). Beidzot, sasniedzot telpu ar vecmeistariem, likās, pavērs pavisam cita pasaule; ar citādu mākslu, kas skatītājā rada "zemes paradīzes skaistuma nojautu". Tas bija kā nonākšana pie Paradīzes vērtiem, izejot no "Dantes Elles".

Pirmais darbs, pie kuŗa skats pievērsās, bija Domenichino (1581-1641) praviete Sibilla ar košām krāsām un skaisto tēlu! Viņa pirmā vēstija par Kristus atnākšanu. Viņai klēpī ir grāmata un skats starojošā izbrīnā vērstis tālumā uz notikumu, kad cilvēcei nāks atpestīšanas laiks.

Apmeklētājus visvairāk saista Karavadžio (Caravaggio, 1571-1660) izraklamētā glezna Jānis Kristītājs. Katram Bibeles un tās simbolu pazinējam tas drīzāk varētu būt Abrahama Īzaks: pusgūjus kails jauneklis ar kautrīgu smīnu tur cieši apkampis lielu ragainu aunu. Kā zināms, Abrahams uz Dieva pavēli gribēja upurēt savu vienīgo dēlu Īzaku, lai pierādītu savu paklausību. Eņģelis pēdējā brīdī viņu atturēja no šī upurā. Īzaka vietā viņš upurēja aunu. Karavadžio, tāpat kā visi tā laika mākslinieki bija labi Bibeles zinātāji. Ja viņš tā būtu gribējis gleznot Jāni Kristītāju, tā būtu mākslas parodija no mākslinieka puses, ko viņš nevarētu atļauties. Daudzi lielākie mākslinieki Jāni Kristītāju tēlojuši kā pirmo vēstnesi par jauna laikmeta tuvošanos, par pirmiem "Saulgriežiem" cilvēces vēsturē. Bet šī darba tehniskā vērtība šeit nav diskutējama.

Deny Kalvaerta (Calvaert, 1540-1619) Sv. Katrines no Aleksandrijas Mistiskā Saderināšanās ir skaists gaiša prieka pilns manifestējums gleznā: Sv. Katrīni Baznīca piemin kā Jaunavu mocekli. Viņa bija Aleksandrijas ķēniņa Cortus meita ar apburošu skaistumu un dziļu inteligenci. Kad Aleksandriju iekaroja pagānu ķēniņš Maksentius, viņš gribēja Katrīni precēt, bet viņa atteicās, aizbildinoties, ka jau esot saderināta ar Kristu. Par to viņu nežēlīgi mocīja.

Guido Reni (1525-1642) Sv. Sebastians ar bultām sašauts pie staba: viņš bija Diokleciana galma virsnieks, kļuva par mocekli tāpēc, ka bija kristījies. Viņa, piesietam pie staba un caururbtam no bultām, sejā nepavīd ne mazākais sāpju pārdzīvojums. Viņš pašāvēģā mierā raugās uz debesīm pēc atpestīšanas no bendēm, apzinoties savas liecības nozīmi jaunajai ticībai. Te katram skatītājam liek padomāt par to, cik dārgi ar mocekļu asinīm ir pirkti mūsu skaistā civilizācija, ko mēs bieži neapzināties un tās skaistumus pārprotam vai noraidām.

Mazāk pazīstams bija Mola (1613-1666) Endymion no grieķu mitoloģijas: skaistā iemīgušā ganu zēnā iemīlējusies mēness dieviete Diana viņu apkampj un noskūpst. Zēns, pamodies, vēlējās palikt mūžīgā miegā. Jupiters aizkustināts no tik skaistas mīlestības Dianai piešķir nemirstību un mūžīgo jaunību un viņas mīļākajam mūžīgo miegu.

Garofalo (1485-1559) Eņģeļu Vēstījums Marijai: Tā ir daudzu lielāko mākslinieku iemīlotākā tema viņu darbiem.

Dieva vēstnesis Eņģelis Gabriels pārsteidz izredzēto jaunavu ar dievišķiem dzejas vārdiem - Esi sveicināta zēlastības pilna, Kungs ir ar Tevim. Tie bija pirmie vārdi, kas liecināja, ka Jauns Laikmets ir sācies un tas ir Jaunavas miesās. Marija Eņģelim atbild līdzīgi skaistiem dzejiskiem vārdiem savā Magnificat, kas cauri gadu simtiem atbalsojās cilvēku sirdīs un skaistākā mūzikā.

Subleyras (1669-1747) Kardināls Silva. Portrets ar savām spoži sarkanām krāsām dominē telpu. Fiziskā izskatā korpulents un nepievilcīgs, kaut esot bijis dziļi ticīgs un labs Baznīcas administrators. Divas skatītājas bija dzirdamas par viņu spriežam - viņa dēļ vien es neietu uz baznīcu. Te varbūt ir parādījusies mākslinieka nespēja caur viņa fizisko pārmērību parādīt dvēseles skaistumu. Viņš uzgleznoja tikai to, ko saredzēja acs.

Metot skatu atpakaļ uz to laikmetu, 16./17. g. s. svētītu ar tik daudz mākslas skaistuma, jāatceras, ka tie bija gadi, kad Eiropā pēc reformācijas vēl plosījās ticību karš. Anglijā protestanti vajāja katoļus, Francijā katoļi - protestantus; bet mākslā parādījās pilnīgi pretējais - ziedu laiki. Tas tamdēļ, ka mākslas pasaule atradās lielu ģēniju rokās, kamēr Baznīca cieta no necilvēcīgu politiķu ambīcijām. Ir šāds šī laika raksturojums - kad Baznīcai bija visgrūtākie laiki, reliģija kāpa uz tās tempļu sienām.

Šodien šī reliģija ir nokāpusi no savu tempļu sienām un apceļo pasauli un ir apstājusies Toronto. Bija vērts to apbrīnot. Reliģijai un lielai mākslai ir nešķīrāmi cieša radniecība. Reliģija ir kā mākslas māte, atšķīroties no tās, kļūst atraitnīte. Kāds komentārs no Ermitāža izteica šādu domu: Kad māksla atšķīrās no reliģijas un nonāca dabas pielūgsmē, ar to sākās mākslas degradācija, aizejot favismos, kubismos un citos ekstrēmismos.

Tas bija Dāvids Hjūms (Hume, 1711-1776), kuŗa filozofiskā doma, ka prātam jābūt vergam, laikam, visvairāk atbalsojās tieši mākslas pasaulē. Mākslā šodien valda patvaļa. Tā nejut atbildību ne Dieva, ne cilvēka priekšā. Tamdēļ jau izteiktā doma var būt laikmetīgi pareiza, ka, izejot modernās mākslas galērijai un ieraugot vecmeistaru svētnumus, ir kā izejot cauri ellei nonākt Paradīzē. □

E. U.

LATVIEŠU SKOLA ŠODIEN UN RĪT

Augusta pēdējā nedēļas nogalē (28./29. augustā) latviešu atpūtas vietā Tērvetē, Kvebekas provincē notika Latviešu Nacionālās Latviešu apvienības (LNAK) latviešu skolotāju un pārzīņu konference. Par šādu vajadzību bija lemts pārzīņu sanāksmē 24. aprīlī, ko bija sasaukusi Izglītības nozare. Pēdējā piedalījās visi latviešu skolu Kanadā pārzīņi. Konference bija labi apmeklēta. Piedalījās pārstāvji no Toronto, Montrealas un Otavas. Vistālākie dalībnieki bija mērojuši 600 km attālumu, lai pabūtu kopā ar citiem skolotājiem, lai izmainītu domas par mūsu skolām un pieredzi, kā arī pārrunāt mācības skolu nākotnē. Divu dienu norise bija saturīga un nozīmīga. Par konferences rīkošanu bija rūpējušies Montrealas un Otavas latviešu skolu darbinieki un bērnu vecāki.

Pirmo dienu ar gaŗāku pārskatu "Latviešu skola šodien" iesāka Izglītības nozares vad. Mārtiņš Sausiņš, apgaismojot dalībniekus ar līdzšinējo darbību LNAK ietvaros un sadarbību ar ALA un PBLA Izglītības nozarēm un to darbiniekiem. Izglītības nozare pasvītroja lielo vajadzību skolām atsūtīt pieprasītās izziņas un nogādāt nepieciešamos datus par savām skolām, skolēniem un skolas darbību, izpildot gadskārtējās aptaujas lapīņas, kas atkal tiks izsūtītas oktobrī. Ierosināja jautājumus, kā varētu darboties turpmāk, kādā virzienā esam līdz šim gājuši un vai nav jādomā par svarīgām pārmaiņām mūsu skolu sadzīvē un mā-

DABA UN VARA

cību programmās. Īsumā - skolām ir vēlami labāk sadarbības ar dažādām izmaiņām un apciemojumiem. Kanadā esam latvieši kā uz četrām salām, starp kuŗām jākuŗo, cik vien iespējams, lai bērni iepazītos un izjustu tūvumu ar biedriem. It sevišķi, kad skolās iestudē teātrus. Citām skolām ļoti derētu redzēt šo lielo pūļu augļus, dalīties priekos. Reizē bērni iepazītos ar dažādiem latviešu centriem. Būtu vēlams visām skolām Kanadā piedalīties ALA timekļu lapā ar ziņām un aprakstiem par skolas darbību (Varbūt arī LNAK timekļa lapā - red.).

Runājām par šādiem jautājumiem:

- * kādi uzdevumi būtu skolām tuvākajā nākotnē?
- * Kā skolas pastāv finansiāli?
- * Vai maināma skolas programma?
- * Kā veicināt bērnu vecāku piedalīšanos skolas dzīvē?
- * Kāda loma ir vasaras nometnēm latviešu valodas veicināšanai?
- * Ko un kā mācīt Mēs Mācamies Latviski (MML)?

Pēcpusdienas pirmā daļā pārrunas par tematu "Latviešu valoda skolā, mājās un sabiedrībā", piepalīdzot Agrai Vāgnerei, vadīja Dace Šmite. Diskusijas bija dzīvas. Tās skolotājiem gāja pie sirds. Pārrunājām to, kā kopjam mūsu valodu šodien un atzinām, ka bērniem valodas zināšanas pasliktinājas manāmi. Skola nav tā vieta, kur bērni iemācīsies senču valodu, vecāki nevar domāt, ka skola uzņemsies valodas mācīšanu. Tai jānāk no pašas ģimenes pūlēm, kas arī palīdzēs sabiedrībai, tā skolai. Skola var tikai papildināt valodas zināšanas. Pēcpusdienas pēdējo daļu vadīja Jānis Mateus. Viņš iztirzāja temu "Latviešu valoda nometnēs". Latviešiem ir vairākas nometnes ar lielu dažādību, bet, laikam, nevienai no tām nav tāda pieeja, kā Tērvetes bērnu nometnei, kur var piedalīties tikai bērni ar labām latviešu valodas zināšanām un kur var runāt tikai latviski. Panākumi bijuši ļoti labi. Veidojušās tradīcijas, kuŗas turpina iepriekšējie nometnotāji, kas veido nometni ar tās tradīcijām. J. Mateus bija uzņēmis vadīt arī pēdējo programmas daļu - pārrunas par MML programmu. Vairākums skolotāju maz atbalstīja šo programmu, jo tā prasa lielas pūles un dod trūcīgus rezultātus. Otavas skola citēja faktu, ka, apmēram, 20 gadu laikā tikai viens MML skolnieks pēc skolas beigšanas darbojies latviešu sabiedrībā. MML klases bērnu vecākiem ir liela loma bēdīgajos rezultātos. Tiem jānāk talkā, lai tos uzlabotu. Sabiedrība veido savas skolas un organizācijas. Sabiedrībā sagaidāmas maiņas, kas neatspoguļo ģimeņu stāvokli un valodas lietošanu. Debatēs skolotāji nonāca pie slēdziena, ka nākotnē tās latviešu ģimenes, kuŗās latviešu maz lieto, vai latviski nerunājošas ģimenes būs spiestas veidot savas skolas, organizācijas un klubus, lai uzturētu savu identitāti (heritage society), jo no sabiedriskā slāņa, kas vēlas paturēt tik latvisku sabiedrību, kāda vien iespējama, tas ir par daudz prasīts.

Pārrunas, kas ieilga, izbeigt lika pazīstamu tautas dziesmu dziedāšana.

Nākamajā dienā pārrunas turpinājās līdz vieniem pēcpusdienā, kad konference bija jābeidz. Lēma sarīkot līdzīgu konferenci nākamā gada pavasarī Toronto apkaimē, kāda lauku ipašumā vai vasaras nometnē.

Dalībnieki priecājās par konferences formātu, kas bija domāts ģimenes labklājībai. Visi ģimenes locekļi varēja piedalīties kopējās ēdiena reizēs, kā arī saviesīgajā vakarā.

Mārtiņš Sausiņš,

LNAK Izglītības nozares vadītājs.

Sekojošā VĒSTUĻU NODAĻĀ cenšamies tās ievietot saņemšanas kārtībā. Pēdējā laikā esam saņēmuši daudz vēstuļu, kas pieskaŗas MLB Ziņotājā publicētajiem rakstiem. Tas rāda, ka temati ir akūti un ir izraisījuši pārdomas. Par to priecājamies.

Jāņa Kučinska raksts "Par trimdas atmodu" MLB Ziņotāja aprīļa numurā bija izraisījis Arvida Memeņa apceri "Latvju dievturīgās filozofijas meti" un MLB Ziņotāja sept./ okt. numurā, savukārt, Kučinska atbildi "Kāpēc jāstrīdās par fikciju?"

Kučinskis saka, ka referātā, galvenokārt, apcerējis latviešu tautisko atmodu neveiksmju cēloņus un ka dievturību minējis tikai *gaŗām ejot* - un tādēļ esot varbūt bijis mazliet neprecīzs. Taču ar vienkāršu neprecizitāti vairs nevar aizbildināties, apgalvojot, ka dievturu (...) *pretenzijas uz seno Dieva izpratni saistītas vienīgi ar to, ka dievturi savā mācībā izmantojuši latvju dainas*. Pirmkārt, arī mūsu pašu kristīgā Dieva izpratne saistās ar to, ka un kā mēs esam *izmantojuši* Bibli. Par cik tā ir *vienīgā* pretenzija, protams, šķīŗ arī protestantismu no katolicisma, kas bez tam vēl pretendē uz *seno Dieva izpratnes* mantojumu, kas sniedzas atpakaļ līdz pašam Kristum, tā tad Dievam - uz ko gan ne dainotājiem, ne dievturiem pretenziju nav. Otrkārt, kvalifikācija *latvju dainas* gan arī nebūs zemē metama, jo tajās ir saglabāti - vismaz lingvistiski: agrāk mutes vārdu, tagad teksta formā - mūsu sadzīves tradīciju vēsturiskie materiāli, ko varam formulēt kā *etniski saistītu vēsturiski dotību*. Es lietoju iepriekšējā teikumā italizēto izcēlumu, jo esmu šo formulējumu aizņēmis no Haralda Biezā, kas savā grāmatā "Smaidošie dievi un cilvēka asara", 169. lpp., apskata indoeiropiešu valodu pētījumus, uz kuŗiem dievturi esot gribējuši pamatot mūsu tautas senās saknes. Biezais še norāda - pareizi - ka ... *indoeiropiešu jēdziens vispirms ir lingvistisks, ne etnisks...* un ka ... *kā katra metodoloģijas kategorija tā ir abstrakta un tai trūkst vēsturiska pamata* - ko gan tik absolūtā veidā apgalvot nedrīkstētu, un labāk būtu sacīt, ka tā meklē šo vēsturisko pamatni, ko ne vienmēr tai izdodas atrast. Ari lingvistika pēti vēstures procesus, kas saistās ar zināmām sadzīves formām, kas, savukārt, ir etniski iezīmētas. Viņš nobeidz šo domu ar frazi, ko es nupat lietoju daļējā formulējumā un kas pilnā teikumā skan: *Reliģija turpretim vienmēr ir etniski saistīta vēsturiska dotība*. Tas saskan ar franču sociologa Dirkeima (Emile Durkheim) domu, ka mēs sadzīvē iemācamies zināmus faktus, no kuŗiem izveidojas reliģiski simboli. Tā, piemēram, mēs esam pakļauti sabiedrības normām, kuŗas paši neesam nedz radījuši, nedz formāli pieņēmuši, bet kas eksistē kā sadzīves tradīcijās saņemts nolikums - un no šo normu varas, kuŗai esam spiesti pakļauties tad attīstās jēdziens un simbols par visuvarēnību metafiziskā nozīmē. Dirkeims ar to nepamazina reliģijas transcendentālās vērtības, tomēr viņam ir ticis pārņemts, ka tādējādi viņš sabiedrību esot pacēlis dievības līmenī, kaut arī, tieši otrādi, viņš reliģijas pārļaicīgās vērtības vienmēr ir uzsvēris - un nav ne mazākā iemesla domāt, ka tā nedara mācītājs Biezais. Ari šajā socioloģijas teorijā ir radīta *abstrakta metodoloģiskā kategorija*, kas, tomēr, pretendē uz realitāti. Tāpēc es vēlreiz atkārtāju augšā teikto, ka, tā kā latvju dainās esam saglabājuši savu sadzīves tradīciju liecības, kā savu etniski saistīto vēsturisko dotību, tad dainu tekstuālais materiāls - un tādējādi tā tulko-tāji, arī dievturi - tomēr var pretendēt uz šī etosa reliģisku izpratni. Kučinskim, precizitātes labad būtu jāsaka, ka viņa uzverē dievturiem tas līdz šim nav izdevies, un viņš var kritizēt Brastiņa formulējumu, ka *dievturība ir sena dievestība, kas ir sistematizēta ērtākas apiešanās dēļ*, bet, ka tā ir tukša pretenzija, drīzāk ir Kučinska paša fikcija.

Un tomēr, arī šis neprecizitātes nemazina nozīmi Kučinska ļoti pārlicinošajam apskatam par mūsu tautas atmodu politiskajām neveiksmēm. Šis neprecizitātes patiesībā nav tik daudz paviršības, kā gan zīme, ka abu autoru vērtību skala ir atšķirīga un tāpēc arī vieni un tie paši vārdi apzīmēs atšķirīgus jēdzienus. Kučinskis šis atšķirības apraksta, norādīdams, ka *dievturībai līdzīgās reliģijas... pielūdz un mistificē dabu...* un ka... *atgriezoties atpakaļ pie tām... mēs spertu milzīgu soli atpakaļ savā attīstībā*. Paliekot šajā stādijā iedzīvotāju skaits nevarētu pārsniegt 2-3 miljonus, ka tie .... *klīstu pa mežiem un pārtiktu no tā ko visuvarēnā un neaizskaramā daba viszēlīgi dāvinājusi*. Kučinskis skata šo sadzīves veidu jēdzienos "pielūdz un mistificē dabu", "visvarēnā un neaizskaramā daba" un tādējādi apraksta ne tikai šo reliģiju, bet raksturo arī reliģiju kā tādu.

Pirmkārt, pie šis Kučinska tezes jāatgādina, ka - kaut arī mēs nedz varam, nedz arī domājam atgriezties pie pirmatnējās kopie-

ka tie .... klistu pa mežiem un pārtiktu no tā ko visuvarēnā un neaizskaramā daba viszēlīgi dāvinājusi. Kučinskis skata šo sadzīves veidu jēdzienos "pielūdž un mistificē dabu", "visuvarēnā un neaizskaramā daba" un tādējādi apraksta ne tikai šo reliģiju, bet raksturo arī reliģiju kā tādu.

Pirmkārt, pie šīs Kučinska tezes jāatgādina, ka - kaut arī mēs nedz varam, nedz arī domājam atgriezties pie pirmatnējās kopienas iekārtas - tas vēl nenosaka, ka mūsu šīs dienas stāvoklis būtu viennozīmīgi progresējis. Kā sadzīvē, tā arī ekoloģijā darbojas dažādi, dažkārt pretēji, faktori. Pie šīs temas antropoloģiskā izvērtējuma atgriezīsimies dažus paragrafus vēlāk.

Otrkārt, Kučinskim, runājot par cikliskajām dabas reliģijām, nebūtu jāaizmirst, ka Freizers (James Frazer - The Worship of Nature), kas savas darbības sākumā gan sacīja, ka primitīvajiem (šai gadījumā Austrālijas) cilvēkiem neesot reliģijas, bet tikai maģija, vēlāk pats bija ieskatījis savu kļūdu: *Cilvēka prāts nešaujās apstādīnāties un palikt pie savu jutekļu dotajiem veidoļiem (phenomena of sense). Instinktīvs un neatturams impulss viņam liek meklēt pēc kā vairāk, pēc kā, kas būtu reālāks un noteicošāks nekā tikai mūžam mainīgie jutekļu māņu tēli. Šī meklēšanas nav tikai filozofu daļa, bet ir dota, kaut arī dažādos mēros, ikvienam, kas ir dzimis šajā pasaulē.*

Tādējādi jau Freizers no dabas tēliem ir pārkāpis kognitīvos reliģijas konceptus. Šie koncepti mūs pieved pie Lāvsona un McKoleja pētījumiem (E. Thomas Lawson and Robert N. McCauley, Rethinking Religion - connecting Cognition and Culture). Viņi vairs nepieskaņas tiešajām dabas metaforām, bet, kā redzēsim, saka daudz ko, kas kā *simbolistiski kultūrālās sistēmas* ir attiecināms arī uz cikliskajām dabas reliģijām: *Simbolistiski kultūrālās sistēmas noteic ne tikai individu un grupu darbību, bet izpaužas arī socio-kultūrālās sistēmās, kas 1) parādās simbolistiskos veidoļos, 2) pretēji civilajam likumam, nav strikti kodificētas, 3) ir samērā ierobežotas gan lietošanas veidā, gan arī tradīciju tālākajā nodošanas formā, 4) netiek formāli mācītas, un tomēr 5) sagaida, ka dalībniekiem par tām pastāv personīgs ieskaņas, kas tomēr tiem ļauj brīvi piedalīties šajās sistēmās.*

Mūsu dainas, kas spējušas nevien radīt, bet arī saglabāt mūsu kultūras simbolus, šē būtu labs piemērs. Dainu cilvēku ne-traucēs varianti, bet tas nešaubīgi pazīs ir dainu formu, ir jēgu.

Nozīmīgu soli šajā virzienā ir spēris reliģiju filozofs Mircea Eliāde (Mircea Eliade, galvenokārt, savā Patterns in Comparative Religion). Eliāde runā par dabas, izplatījuma un pasaules simboliem. Lai apgaismotu viņa domu, es citēšu veselu paragrafu, kas aprādīs, cik uzmanīgiem mums jābūt ar šiem jēdzieniem. *Ikvienai no definīcijām, kas līdz šim ir dotas par reliģijām, ir kopēja viena lieta: tās visas rāda, ka sakrālā un reliģiskā dzīve ir pretēja profānajai un sekulārajai dzīvei. Bet ko līdz mēs sākam tuvāk aprakstīt sakralitātes jēdzienu, mēs saduramies ar teorētiskām un praktiskām problēmām. Jo pirms mēs sākam veidot reliģisko veidoļu definīciju, mums jābūt skaidrībā, kur mēs meklēsim šo veidoļu evidences, un, pār visām lietām, tos reliģiskos veidoļus, kas būtu redzami "tīrā formā" - tas ir tādi, kas būtu "vienkārši" un, cik iespējams, būtu tuvu šīs reliģijas sākumiem. Nelaimīgā kārtā, šāda evidence mums nav pieejama: nedz sabiedrībās, kuŗu vēsturi mēs pazīstam, nedz arī starp "primitīvajiem" necivilizētākajiem ļaudīm. Gandrīz visas reliģijas ir kompleksas ar gaŗu vēsturisko attīstību.*

Kučinskis, runādams par dabas pielūgšanu un mistificēšanu, kā arī par visuvarēno un neaizskaramo dabu, tomēr nesaka, kur viņš pats smēlies savu reliģisko simbolistiku, ko viņš pats "pielūdž un mistificē", kas viņam pašam ir "visuvarēns un neaizskarams". Es šē atgriezišos vēlreiz pie Biezā darba, un es ceru, ka Kučinskis man nepārmetīs, ka es esmu viņa mutē līcis Biezā vārdus, jo Biezā darbs ne tikai vairāk atbalsta Kučinski nekā Memeni, bet ir ļoti nozīmīgs pienesums mūsu temata sakarībā.

Biezais - atkal ļoti pareizi - aprāda, ka ... *Latvijas valsts bija izaugusi uz sagrauto svešo varu (carisma un vācu muižniecības) drupām. Šīs varas bija konsekventi balstījušas kristīgās baznīcas. Konsekvencē daļai nacionālās inteliģences - "svešo kungu reliģija" jau pašcieņas dēļ vien nebija vairs pieņemama.* Te nu varam jautāt, kādēļ Biezais lieto kvalifikāciju "nacionālās", kāpēc tad nepietiku ar "inteliģences" vien un kāpēc tad jāuzsver, ka tā bija tieši un tikai inteliģence vien, jo sevišķi tādēļ, ka zinām, ka viņam ar mūsu inteliģenci ne vienmēr ir bijis pa ceļam? Vai plašākas tautas masas nedrīkstētu kritizēt "svešo kungu reliģiju"? Tāpēc ar uzmanību jāpieiet arī viņa nākošajam secinājumam par mūsu pretesti-

bu kristiānismam: *Te pietiek ar paša fakta konstatējumu, ka tas bija nacionālpsiholoģisks motīvs.* Pats vēsturiskais fakts par "svešo kungu reliģijas" kritizēšanu ir un paliek tikai psiholoģisko motīvu meklēšana. Neskatoties uz to, es gribētu pievērst uzmanību Biezā norādījumam uz svešajām varām, jo viņš ļoti saistoši apraksta svešo varu, koloniālo varu ietekmi citās - tagad sacītu "trešo tautu" kultūrās. Biezais saka, ka visas tās ir *radikālas un agresīvas, izaugušas pretstatā kristiānismam, pareizāk, koloniālās baznīcas kristiānismam* un runā par Indijas Āfrikas un Brazīlijas "dievību", kā par dievturības kaleidoskopu un zīmē tās visai kariķētās formās - mūsu dievību no būtu jānokaunas, ka tie ir iepinušies tādā sabiedrībā. Šai sakarībā es gribu citēt politisko zinātni pētnieku Latušu (Serge Latouche - The Westernization of the World), kas par šīm koloniālajām zemēm - un to varam attiecināt arī uz mums - saka: *Tragiķi groteskā post-koloniālā situācija ir radusies no senās kultūrālās identitātes sagraušanas. Dekultūrētais āfrikānis nav iemantojis Rietumniecību, bet pats savu kultūru pazaudējis; un te ir vainojami vienīgi Rietumi. Zaudējuši savu kolektīvo atmiņu - vēsturi, zaudējuši savas elites (kas ir vai nu izkautas, vai arī asimilētas). Šie Trešās pasaules ļaudis cenšas dzīvot pēc mērauklām, kas neiederas modernitātē, un piekopj rituālus, kuŗu jēgu tie ne vienmēr izprot paši.* Smagi vārdi, kuŗus nedrīkst aizmirst ne viņi, nedz arī mēs - vai nu esam dievību vai deputāti. Bet vēl mazāk tos drīkst savā labā locīt tie, uz kā šī smagās vainas ēna krit. Un kristiānisms, kā kristīgā valsts baznīca, vajāja "pagānus" un ķecerus" savas varas leģitimācijas dēļ (Tas, atkal, ir Biezā formulējums).

Šādus varas aspektus ir pētījis Kolumbijas universitātes antropologs Harris, kam es jau pieskāros, par Kučinska dabas reliģijas tezi runādams, Marvin Harris - Cannibals and Kings). Savas grāmatas ievadā viņš saka, ka viņa nolūks ir atvītot veco, viktoriānisko, uz-priekšu-un-uz-augšu progresa izpratni ar reālistiskāku ieskatu kultūras evolūcijā, jo akmens laikmeta cilvēkiem bija veselīgāks dzīves veids par tiem, kas viņam tūlīt sekoja. Harris brīdina, ka mūsu civilizācijas nesalīdzināmie sasniegumi varētu būt tikai kūkums liknē, kas periodiski ved nevien uz augšu, bet arī uz leju (Ne velti Kučinskis runā vienā elpas vilcienā par dievturību un zaļajiem, kas arī brīdina par to pašu.). Harris turpina, ka - neievērojot veselīgāko dzīves veidu un labāku ekoloģisko izpratni - kontrasts starp mums un mūsu senčiem visasāk parādās *sadzīves dominancē, kas ir balstīta darba spēka organizācijā komunālo pasākumu kontekstā.* Mūsu sadzīve tiek uzskatīta par augšupejošu, par tik, par cik tā saista dabas spēku izmantošanas ar cilvēka spēku izmantošanu - varu. Viņš, protams, neieteic slidēt atpakaļ uz pirmatnējo kopienas iekārtu, bet gan nepadoties politiskās varas spiedienam un ieteic... *padomāt, ka varbūt tieši šobrīd mēs atkal tikko manāmi, bieži labklājības vārdā un ar tikko manāmiem likuma grozījumiem, tiekam virzīti uz tādiem sadzīves pārkārtojumiem, kuŗu rezultātus mēs nenovēlam nākošajām paaudzēm, bet par ko esam atbildīgi.* Un vai Kučinskis nesaka to pašu?

Harris tālāk skicē Kārļa Vitfogēļa (Karl Wittfogel) *hidrauliskās sabiedrības* principu - ar ko mēs atkal atgriežamies vairāk pie sava temata. Viņš māca, ka tad, kad Ķīnas, Indijas, Persijas un Ēģiptes lielo upju milzīgais - un postošais - spēks tika iekļauts apūdeņošanas sistēmās, šajās zemēs arī izveidojās milzīgas imperijas. Tad arī zemnieki, kuŗu labā šīs hidrauliskās sistēmas bija radītas, pamazām zaudēja savas tiesības un tika verdziski pakļauti imperiālajai varai, kas vienīgā varēja uzturēt sazināšanās tīklu un noteikt ieroču brīvību sev. Ja sākumā valdniekam priesterība piešķīra dievības zīmes, tad vēlāk pašai dievībai tika piešķirti valdnieka varas simboli. Šo varas organizāciju ar laiku sāka imitēt arī despoti, kas nekādu industriālo un hidraulisko sistēmu savās zemēs nenostiprināja un dabas spēku pakļaušanas vietā sāka pakļaut pašu tautu. Te, Vitfogels saka, labs piemērs ir Mongolijas imperatori, kas lika pamatus Krievijas imperiālismam un arī boļševismam.

Pretstatā šīm orientālajām imperijām, Eiropas pusē mežoniģu ūdens spēku nav - te viss balstās paša darbā un lietutiņā, ko piešķir debesis. Tāpēc arī senajā Eiropā nebija milzīgo imperiju - tās nāca vēlāk, imitēdamas orientālos varmākas. Tomēr sākumā arī šie Eiropas imperatori, kā, piem., Romā, gan sekoja militārajai teknikai, bet ne zemnieku apspiešanā, ne arī reliģiskajā varas dievināšanā orietālajiem paraugiem nesekoja. Arī klasiskajā Grieķijā, kur despotu un despotijas netrūka, personiskā un reliģiskā brīvība, tomēr, saglabājās arī vēlākajā kultūras attīstībā.

Tas tomēr nenozīmē, ka Memeņa dainu Dieviņš, kas *lēni, lēni brauca no kalniņa lejnā*, un Kučinska *bargais un dūsmīgais Dievs* (ko es Kučinskim, domājams, drikstētu pierakstīt vismaz argumentatīvi) tomēr mūsu problēmu jau atrisinātu dabas un varas reliģiju kontekstā. Dirkeimam sekojot, mēs te varētu runāt par 2 dažādām sabiedrības formām, kas tad izteiktos 2 dažādās reliģijās, tomēr vēsture ir vairāk kompleksa, kā mēs to vēlētos redzēt, un faktori te arī daudzšķautņaināki.

Līdz ar kristiānisma nostiprināšanos Eiropā orientālās un akcidentālās straumes, transcendentālie, varas un dabas faktori bija saviruļojušas kopējā atvarā. Tāpat kā straumes, kas ir spiestas griezties viena ap otru, zaudē līdzšinējo virzienu, arī sadzīves sākotnējās vērtību tradīcijas zaudēja savu spēku. Kultūrvēsturnieki par šo atvaru runā kā par kaut ko, kas cenšas vienmēr meklēt ceļus, kam visas vērtības ir relatīvas, par modernitāti, kas būtu sākusies skaidrāk iezīmēties vai nu vidus laikos vai arī renesancē. Daži domā, ka mūsdienās šis atvars ir mainījies un tādēļ runā par post-modernitāti un mēģina saprast, kur tas meklēs jaunas gultnes nākotnē. Jo vairāk mēs apzināsimies savas vēsturiskās saknes, jo vairāk mēs varēsim izprast arī šo post-modernitātes atvaru, ne tikai bities no tā.

Jēlas universitātes reliģiju profesors Lui Duprē (Louis Dupre, *Passage to Modernity - An Essay in the Hermeneutics of Nature and Culture*) modernitāti skata caur vairāku kultūras faktoru savstarpējo simetriju. Šie faktori parādītos, kā 1) indivīds - un tādēļ arī sabiedrība ar visiem konfliktiem un varas spēlēm, 2) fiziskā pasaule ap viņu ar visiem sarežģītājiem un dažkārt grūti izprotamajiem procesiem, 3) viss transcendentālais, ko pēti filozofija kā būtībā nepieejamo - plātonisko - ideju pasauli un sludina reliģija kā dievišķo.

Duprē rāda, kā mainās šo faktoru savstarpējo attiecību simetrija tad, kad viens no tiem sāk dominēt sākotnējo harmoniju un kā tad parādās kultūru atšķirības. Viņš saka, ka ... *seno jōniešu koncepts "physis" bija sevī apvienojis cilvēcīgo, fiziski pasaulīgo un dievišķi transcendentālo. Klasisko grieķu jēdziens "kosmos", tāpat kā romiešu "natura", bija saglabājis šo visuma harmoniju. Jūdaiski-kristīgais Radītāja tēls, tomēr, stāvēja ārpus šī vienotā kosma, un tāpēc šo organisko kopību mainīja pašā būtībā.* Kristiānisma kosmā vairs bija palikuši tikai pasaule un cilvēks, bet transcendentālais - Dievs - kā šī kosma absolūts, nesaistīts radītājs vairāk un vairāk nu stāvēja ārpus tā un sāka atblāzmot seno orientālo imperatoru gribu, kas bija absolūta. Tā nevien bija ļaužu prātam nesaprotama, bet principā eksistēja ārpus prāta normām - tai bija jāpaklausa bez iebildumiem. Tas nu bija pretstatā klasiskajai domā, ka kosmu, visumu pārvalda jēgturība - logos - ko transcendentālajā aspektā indivīds gan var dažkārt neizprast, bet kas nav ar prāta normām pretrunā. Vienā pusē prāts, otrā - griba. Te uzliesmoja lielais konflikts, kas vēl turpina degt šodien. Baznīcas tēvu teoloģijā sāka parādīties pretmeti. Augustīna radītajā kristīgajā imperijā, kas stātos pagāniskās Romas vietā, sāka rasties plaisas: kad tās saglāba Akvīnas Toms, tās uzpeldēja Duna Skota mācībā, jo Eiropas klasiskās tradīcijas mantinieki nespēja izprast Dieva varenību, kas būtu pretrunā ar prāta normām - nespēja ticēt Dievam, kas spētu radīt kalnus bez ielejām. Šādu prātam nepieņemamu mācību varēja saglābt tikai ar dogmatisku autoritāti un absolūtu valstisko, tiesisko varu. Šīs varas vārdā izpratnes meklēšanas vietā stājās pakļaušanās gribai, augstākajai gribai, un saposta, Duprē vārdiem runājot, ... *to harmoniju starp dabas, dievišķo un cilvēcisko pasauli, kas bija negrozāmais grieķu pasaules uzskata pamats.*

Salīdzinājumā ar to, dainas - un es ceru, ka nebūs daudz tādu, kas domās, ka šis salīdzinājums ir tikai alošanās - šo harmoniju bija saglabājušas. Dievu dēli, kas atnes gadskārtu, saule ar savām meitām dabā un cilvēks savās darba gaitās, parādās dainu dzejiskajos tēlos, kas nav viennozīmīgi norobežoti, bet kas arī nepārkāpj mūsu saprāta robežas. Tāpēc arī Brigaderes Dievs, Daba, Darbs neprasiņās pēc sevišķa izskaidrojuma. Šī izpratne, protams, nepazuda no tās Eiropas daļas, ko bija politiskā un militārā veidā okupējusi kristīgā baznīca, kas pati arī cieta no šiem dziļajiem konfliktiem. Šos konfliktus mēģināja izlidzināt teoloģija, apvienojot neapvienojamo - Dievu kā varas tēlu ar Dievu kā gādnieku un patvērumu, Dievu, kas izteicas dabā ar Dievu, kas stāv ārpus tās.

Tā teoloģija, kas Dievu kristiānismā izcēla no kosma saucas nominālistiskā teoloģija. Nominālists apšaubā prāta abstraktās

spējas, tas māca, ka mēs nevaram saskatīt universālo, bet tikai atsevišķo. Nominālists, protams, ar prāta palīdzību apšaubot prāta spējas, ir dziļi pretrunīgs, bet tas spēlēja savu lomu mēģinot meklēt kādu atrisinājumu modernitātes pretējo straumju konfliktā. Sākotnējais konflikts tomēr tika atrisināts tikai daļēji, jo pats indivīds no sava saprāta atteikties spēja tikai ārēji, ne savā dziļākajā pārliecībā. Taisni otrādi, cilvēciskais prāts sāka kļūt par esmes avotu, atverot šo avotu subjektivismam, kas plūst Eiropas ideju upēs vēl šodien, it sevišķi, t. s., post-modernisma filozofijā, kur tas kļuvis par mērauklu fikcijai un realitātei. Mēs labi pazīstam Dekarta dualistisko šaubu formulu, *cogito ergo* - es domāju, tā tad esmu - kas kopš 17. g. s. dominē mūsu domāšanu. To bija deklarējis jau 14. g. s. nominālists Otrkūras Nikolajs (Nicholas d'Autrecourt), teikdams, ka (...) *nekas nav zināms ar pilnīgu drošību, izņemot pašu zināšanu.* Šīs pašas šaubas redzamas arī ničeaniskajā nihilismā, kas redz sevi (...) *slīdam prom no X punkta nezināmā virzienā.*

To nedrīkstētu aizmirst par dainiskajām vērtībām un par Dieva padomiņu runājot. Jādomā, ka mūsu senču liecība par mācītāja spriedi, ka viņi nesaprotot *ko tas prāšu kaķis tur kancelē ņaud* runā ne tikai par valodas, bet arī par teoloģisko plaisu. Dieva tēls dainās mums visiem ir par daudz labi pazīstams, lai pie tā vēl atsevišķi pakavētos, bet ir zīmīgi, ka Bībeles tulkotāji latviešiem izvēlējās sacīt *Tavs prāts lai notiek*, kaut arī pārējā kristiānismā, mūsu brāļus lietuviešus ieskaitot, saka *Tava griba lai notiek*. Te atkal uzpeld abējo dievības tēlu pretmeti - bibeliskais un dainiskais; kaut arī Kučinskim ir taisnība, ka latvju dainu ētika nav pretrunā ar Kristus mācību. Varbūt ir pienācis brīdis atzīt, ka kristīgās baznīcas teoloģija varētu būt bijusi pretrunā ar Kristus mācību, jo par daudz ir mitusi *hidrauliskās varenības* paspārnē? Varbūt jāatceras, ka Lutērs ir Tēvreizei pierakstījis savu formulējumu, ... *jo Tev pieder valstība, slava un gods.* Varbūt, ka pāvesta pasludinājumi par elles mācību kā fikciju, te ir pavēruši jaunas straumes?

Patiesībā šis senās straumes nekad nebija savu spēku zaudējušas ne dainās, ne arī klasiskajā Eiropas domāšanā. Dieva tēls vienmēr savu cilvēcisko tuvumu bija saglabājis. Dievs kā tētiņš, nevis Dievs kā valdnieks. Maximus Confessors jau 7. g. s. bija mācījis, ka cilvēks un Dievs ir cieši saistīti. Kardināls Kusanas Nikolajs 15. g. s. šo saistību redz parādāmie centrālā personas idejā, sacīdams, ka *cilvēciskā persona ir dievs, bet ne absolūti, jo ir cilvēks - tā tad cilvēcis dievs. Persona arī ir pasaule, tomēr ne pasaules pamazinātā eksistence. Tā tad persona ir mikrokosms jeb cilvēciskā pasaule.* Šis formāli abstraktais un grūti saprotamais teksts norāda, ka kardināls jau pirms Kopernika bija mēģinājis atgriezt kā Dievu, tā arī cilvēku un dabu atpakaļ harmoniski vieno tajā kosmā. Šo ceļu turpina Spinoza, apvienodams atkal transcendentālo, cilvēcisko un fiziski pasaulīgo līdzsvarotā sistēmā, un bazēdams uz tās savu liberālo ētiku.

Šī jaunā filozofijas straume, kas sakņojas senajā kosmoloģijā, skata Dievu nevis neaizsniedzamos troņa augstumos, bet šē un šobrīd ap mums un mūsos. Tomēr šo laiku reliģijai šī straume vēl ir sveša, kaut arī Hēgelis un Vaitheds (Alfred Whitehead) no filozofu puses šē ir mēģinājuši mest laipu. Atkal, kārtējo reizi, mēs esam iemesti šaubu virpulī, jo, Duprē vārdiem runājot, (...) *mēs neesam spējīgi aptvert to pagātņi, bez kuņas mēs nevaram izprast savu tagadī.* Tādējādi nu ir saprotams mūsu - un Kučinska un arī Memeņa - izmisums par mūsu sadzīves morālisko un reliģisko stāvokli: mēs gan zinām Lāčplēša un Melnā bruņinieka teiksmu, bet mēs nesaprotam savu vietu tajā šodien. Par līdzīgu situāciju rietumnieku kultūras sakarībā ir brīdinājis arī Duprē - mēs šē neesam vieni. Duprē bez tam arī brīdina, ka mēs nedrīkstam cerēt, ka varēsim atgriezties pie senajām sadzīves un reliģijas ārējām formām. Mūsdienu smagākie konflikti un asiņu plūdi šādās ilūzijās rod savus avotus. Šē slēpjas mūsdienu politiskā problēma, ko nevarēsim atrisināt, ja nebūsim mācījušies izprast savas vēstures stāstu. Un arī tas attiecas ne vien uz mums latviešiem vien, bet saved kopā gan ar Trešo zemju pabērniem, bet arī ar Pirmo zemju kungiem. Ja nu dainas - un kaut vai tās būtu sniegtas dievtuņu tulkojumā - mums var šē palīdzēt, tad mēs varām par to būt tikai pateicīgi. Dainu cilvēks grib runāt ar Dievu tieši, bez varas vidūtāja, ja viņš to dara caur dabas tēliem, tad mēs viņam to pārņem nedrīkstētu:

Kas var zvaigznes izskaitīt,
Jūras zvīrgzdu salasīt;

ATVADU VĀRDI ZIGURDAM AKOTAM

Tava aiziešanas diena bija drūmu nojautu pildīta. Nojautu apstiprinājums sekoja nākošās dienas vakarā. Aptris jau krietns laiks spridis teikt atvadu vārdus. Sakamā daudz, bet grūti izteikt rakstu zīmēs.

DV organizācijā Tu jau iedzimi caur sava tēva, Latvijas armijas un leģiona virsnieka nāvi Zemgalē, 1944. gada rudenī, kur, laikam, mūsu ciņu gaitas savijās tuvumā.

Tava māte vairākkārt stāstīja, kā viņa Tevi un māsu pēc māju atstāšanas bēgļu gaitās sargājusi "kā divus naba-ga putnēnus dzīvībai". Izsargāja, saglabāja, bet nu arī Tavš gājies ir nelaikā pārtrūcis. Zinu, ka tur arī piepalīdzējuši skaugi un nedraugi. Ikvienu būtne var panest zināmu fiasko un garīgo slodzi.

Ar godbijību un apbrīnu vēroju Tavu darbību DV organizācijā, ar patiesu cieņu apbrīnoju Tavu nacionālo pausmi LNAK darbā un neskaitāmajās iesaistībās demonstrācijās Otavā un Toronto. Tajā laikā, tajā ļoti grūtajā laikā, kad Latvijas okupācijas iestāžu pagařinātās rokas un pirksti mēģināja aplūsināt nacionālo latviešu balsis un mulsināja trimdas latviešu prātus, Toronto DV nodaļa auga un izveidojās par skaitliski lielāko un spēcīgāko latviešu nacionālās domas pārstāvētāju un paudēju cietoksni. Tavā vadībā nodaļas valde 17 gados izveidoja saimnieciski nodrošinātu darbību un atbalstu bijušajiem Latvijas brīvības cīnītājiem šeit, kā arī okupētajā, nu vēlāk it kā brīvajā Latvijā. Šis atbalsts bija bagātīgs un arī nepieciešams.

Tavas nacionālās stājas un vadības sekās, sabiedrība Tev uzticējās un Tavu darbu atbalstīja ar ziedojumiem un novēlējumiem testamentos. Viss tas vienoja, mudināja, bagātināja.

Neaizmirsīšu gan arī dienas, sanāksmes un gadījumus, kad it kā svešdomu mutēm runāti, vārdi pēla darītos darbus un zaimoja darītājus. Tu godprātīgi atstāji ilggadīgo kalpojumu Kanadas organizācijā un savu darbu un palīdzības domu pievērsi kaŗavīriem Latvijā un radnieciskai organizācijai tur. Nu arī šī darba taka un iesaistība ir pēkšņi pārtraukta. Aiz Tevis atpaliek maz skaļumā teikti vārdi, bet liels personīgā laika un līdzekļu ieguldījums palīdzības un aprūpes darbā, kas nav vārdiem nomelnojams.

Līdzgaitnieku un arī aplūsināto domu biedru aicinājumā, vēl vairāk paša personīgajā pārliecībā rakstu Tev, Zigurd, šos atvadu vārdus, lai arī citi zinātu, atcerētos un neaizmirstu. Miesa iznīkst, ir aizejoša, bet gars un doma paliek. Paliek arī liecinājumi darbos.

Tavu draugu, arī manā atmiņā atpaliek Tava latviešu nacionālā cīnītāja nemainīgā stāja un gars. Par to Tev, Zigurd, paldies! □

Modris Lorbergs
(DV biedrs kopš 1948. g.)

MLB Ziņotāja redakcija un redaktors pievieno savus atvadu sveicienus Zigurdam Akotam, pateicībā par darbu izdevuma labā. Redakcija

DV Montrealas nodaļas valde, vanadzies un vanagi, izsaka sirsnīgu pateicību visiem atsaucīgiem ziedotājiem nodaļas darba sekmēšanā.

Ziedotāji DV 1999. g. Ziemsvētku saiņu akcijā:

§ 10.- Flora Bogdanovs, J. Ezerosis, A. un G. Stigneri, Velta Vaivads, M. Štauvers.

§ 20.- Rita Bungay, Ilga Dekmeiers, J. Gributs, Alise Kalniņš, A. Ķipēns, Hedija Ozoliņš, Nora Saletes, Malda Skaistkalns, Mērija Vikmanis.

§ 25.- E. Balulis, E. Kajaks, I. Klaiše, J. un G. Luksitiņi, A. Reiss, O. Rozentāls, Ausma Tane, K. Timermanis, Ausma Valters, Ērika Vitiņa, P. Zujevs.

§ 30.- E. Krūze, Rasma Leimanis, Velta Tomsons, Vilma Ulmanis, Bernadette Waldheima, P. Zaļums, Spidola Zariņš.

§ 35.- R. Karlsons.

§ 40.- Valentine Leikučs, E. un A. Skujiņi, Ilga Strautiņa.

§ 50.- Elza Āboliņa, E. Bārdiņš, J. Birze, A. Caune, Ruta Gabrušs, E. Gailis, J. Graudiņš, J. Greizis, J. un A. Ierasti, Mirdza Kalacis, V. Kalacis, Elza Ķivītis, J. un A. Konovalovi, E. un V. Lipomaņi, V. Nikiforovs, L. un B. Ozoliņi, V. Ozols, Anta Paabo, J. Paliēps, Skaidrite Pedley, F. Porietis, J. un K. Tēraudi, L. un E. Varslavāni, A. Zariņš, Edv. Skapsts.

§ 60.- Helena Šmits.

§ 75.- Lidija Stadiņa, Velta Ozols.

§ 100.- Alberts un Astra Bērziņi, Valija Grunde, Alma Gūtmanis, Eleonora Krūmājs, J. Metums, A. Panga, A. Pušpūrs, E. Reveliņš, Maiga Začs.

130.- J. Verners.

§ 150.- E. Auders.

§ 180.- A. Apinis.

§ 200.- K. Čaks, Aina Kabule, Rasma Stelps-Kiršteins, V. un A. Paegles, J. Skrastiņš.

Kopā no 81 ziedotāja saņemts \$ 4690.-.

Līdzekļu sagādē šajā 82 saiņu nosūtīšanā un arī 96 saiņu pavasara akcijā, sūtīti mūsu tautas trūkcietējiem dzimtenē. 178 saiņu nosūtīšana ar piegādi mājās nodaļai izmaksāja \$ 4692.- Par drēbju un apavu iepirkumiem samaksājām \$ 4970.-, trūcīgām daudz bērnu ģimenēm un vecajiem kaŗavīriem nosūtījām naudā \$ 5300.-, bet 7 Latvijas skolām \$ 2000.-. Jāatzīstas, ka ar visu šo kopējo \$16,962 izdoto naudu nespējam apmierināt visus lūdzējus, un tie, kas saredz apstākļus mūsu dzimtenē redzami uzlabojoties un atplaukstam, to apciemojot, nav nopēmuši savas rožainās acenes un redzējuši tikai to, ko paši vēlējušies. Lielākā daļa mūsu dzimtenes skolu, daudz dievnamu ir tuvu sabrukumam, mirstība mūsu tautā pārsniedz dzimstību, jo tauta neredz nākotni saviem mazuļiem un, diemžēl, arī nevēlas uzņemties rūpes un darbu; ticības, uzņēmības trūkums, piedevām bezcerībā aizvadītie 50 trulie apspiestības un 8, it kā brīvības un nepiepildīto cerību gadi, nav spējuši dot tautai pārliecību, ka rītdiena būs gaišāka par aizvadītiem, sarkanā miglā tītiem gadiem. Šie ir apstākļi, kas neļauj pārtraukt mūsu palīdzības darbu mūsu tautai dzimtenē un kaut ar likām mugurām, bieži klūpjot, mums darbs jāturpina.

Par, apm., \$ 4000- 5000 esm pārkāpuši mums pilnsapulces atvēlēto virsbudžeta \$ 8000 atvēlēto summu, bet, pateicoties mūsu čaklajām vanadzītēm ar \$ 2000 piešķirumu no savas kases, ceram pārdzīvot nākamās gada

Mūsu mīļā

IRMA VALDMANE, dz. ŠLESERE

šķirusies no mums 1999. g. 10. augustā

Kur Dieva klajums mirdzošs
Tēvs, māte vakaro,
Un aizsaule kā sapnis
Šeit mani apstaro.

Mīlestībā piemin
māsa Katrīna Mateus
mazdēls Dags
Jānis, Zinta, Kaiva,
Mārtiņš

XI LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI KANADĀ

2000. gadā, no 30. jūnija līdz 3. jūlijam, Toronto

IEEJAS BIĒŠU PASŪTINĀJUMS

VĀRDS UN UZVārds:

IELAS ADRESE:

PILSETA:

PAVALSTS/PROV.:

PASTA KODS:

TEL:

LAIKS	SARĪKOJUMS	CENA	SKAITS	JAUNIEŠIEM	SKAITS	SUMMA
	CETURTDIEN, 29. JŪNIJĀ	\$Kanadas		līdz 16. g.		\$ Kanadas
20:00	* TEĀTRIS "MINHAUZENA PRECĪBAS" 1	\$25.00		\$15.00		
	PIEKTDIEN, 30. JŪNIJĀ					
13:00	ATKLĀŠANA / SKOLĒNU KONCERTS	\$10.00		bez maksas		
16:00	* TEĀTRIS "MINHAUZENA PRECĪBAS" 2	\$25.00		\$15.00		
19:00	* KAMERMŪZIKAS KONCERTS	\$25.00		\$15.00		
21:00	JAUNIEŠU IEPAZĪŠANĀS VAKARS	\$5.00		\$5.00		
21:00	** "DZIRKSTS" KABARĒ / BALLE	\$25.00		\$25.00		
	SESTDIEN, 1. JŪLIJĀ					
11:00	* TEĀTRIS "MINHAUZENA PRECĪBAS" 3	\$25.00		\$15.00		
14:00	* JAUNDEJU SKATE	\$25.00		\$15.00		
		\$15.00		\$10.00		
18:00	GARĪGAIS KONCERTS	\$25.00		\$15.00		
19:00	"TRILLIUM" KUĢIŠA IZBRAUKUMS / BUFETE	\$50.00		\$50.00		
19:00	** BURŠU BALLE - AR VAKARINĀM	\$75.00				
21:00	** ČIKĀGAS PIECIŠI	\$25.00		\$25.00		
	SVĒTDIEN, 2. JŪLIJĀ					
15:00	* TAUTAS DEJU LIELUZVEDUMS	\$25.00		\$15.00		
		\$20.00		\$10.00		
19:00	RAKSTNIEKU VAKARS	\$15.00		bez maksas		
21:00	** SVĒTKU BALLE #	\$25.00		\$25.00		
	PIRMDIEN, 3. JŪLIJĀ					
15:00	* KOPKORA KONCERTS	\$30.00		\$20.00		
		\$25.00		\$15.00		
		\$15.00		\$10.00		
21:00	"PĒDEJAIS DANCIS" BALLE	\$15.00		\$15.00		
	KOPĀ					
	15% vai 10% atlaide					
	PAVISAM KOPĀ \$ KAN.					
	PAVISAM KOPĀ, \$ ASV					
	\$1.00 KANADAS = \$ 0.75 ASV					

* Numurētas vietas

** Rezervējamas vietas pie 10 pers. galdiem

"Sheraton Hall" būs straujāka dejas mūzika; "Grand Ballroom" mērenāka. Rezervējot sēdvietas, atzīmējiet vēlamo zālīti.

Pasūtīniet biļetes iepriekš kopsummā vairāk par \$200, līdz 1999.g. 31. decembrim - 15% atlaide, līdz 2000.g. 31. martam - 10% atlaide. Čeki rakstāmi uz "XI LATVIAN SONG FESTIVAL IN CANADA" vārda un sūtāmi: Māris Pūlītš 23 Abbot Ave. Toronto, Ontario M6P 1H3 Canada Telefons: 416-762-8648

e-pasts: mpulins@sympatico.ca

Pasūtīnājumiem lūdzu pievienot sev adresētu aploksni. Pārdotās biļetes nemainīs un neņems atpakaļ.

VISAS CENAS KANADAS DOLĀROS. CENĀS IESKAITĪTI GST UN PST NODOKĻI

Svētku viesnīca: Sheraton Centre Hotel, 123 Queen St. West, Toronto, Ontario, Canada M5H 2M9

Tel: 416-361-1000 un 1-800-325-3535, fakss: 416-947-4874, e-pasts: sheraton@inforamp.net

Rezervējot istabas pieminiet "XI Latvian Song Festival Canada" vārdu. Svētku viesiem istabas par pazeminātām cenām. Informācija: www.latviansongfest.com

sapulces "tiesas spriedumu". Bēdu brīžos atceramies Alfreda Vintera dziesmu "Vēl jau viss nav pagalam..." Tikai pateicoties Jums visiem, spējam un ceram, ka vēl spēsim šo darbu turpināt. ☐

Skrastiņu Indulis,
DV Montrealas nodaļas valdes vārdā.

Laipni lūdzam ziņas un rakstus nākamajam MLB Ziņotāja numuram iesniegt vai atsūtīt nekavējoties, lai izdevuma dedembļa numurs varētu iznākt paredzētā laikā.

LATVIJAS TEĀTRIS VIESOJAS MONTREALĀ

19. septembrī Montrealā viesojās Latvijas Nacionālā teātra trupa ar viesizrādi "Vēveriši". Šī luga vēl nav spēlējusi Latvijā. Turnejas 5. izrāde notika šeit. Cilvēki bija saņukuši kuplā skaitā. Latvieši ir teātra mīļotāji, un sevišķi priecājas saņemt dzimtenes profesionālos aktierus. Bija ieraudušies arī otavieši.

Luga izraisa dažādus vērtējumus. Tie, kas bija nākuši lai uzjautrinātos un pavadītu dažas precīgas stundas, ne-

sagaidīja cerēto un atzinās, ka nepatika. Lielākais skatītāju vairums jutās aizkustināti un ierosināti pārdomāt par mūsu un Latvijas attieksmēm un dzīves ziņu.

Lugā nav izvīzīta kāda viena noteikta līnija, bet tā atspoguļo tagadnes daudzveidību un sadrumstalotību. Harijs Gulbis savā lugā aizķēr gandrīz vai visas šī laika sāpīgās Latvijas problēmas; lielās grūtības lauciniekiem, kas vēlas atsākt savu bijušo dzimto māju apsaimniekošanu, paaudzū dažādos viedokļus, mantrausību un cietsirdību, dzeršanas postu. Pretstatā nostādītas mūsu šīs puses vecākās paaudzes saglabātās dzimtenes skaistuma alkas, savas dzīves sakņu meklēšana, jaunības atspulgs. Labi arī parādīta visjaunākās paaudzes puslatviešu tūrista pieceja.

Būs ļoti interesanti sekot cilvēku pieejai, vērtējumam un atsaucībai Latvijā, kad luga parādīsies uz turienes skatuve. Skatītāju viedokļi varētu būt ļoti dažādi un atšķirīgi, jo arī pati luga norāda, ka sašķeltās tautas puses nav viegli kopā salīmējamas tagadējā laikā. Dzīve Latvijā nav parādīta sevišķi pievilcīgā gaismā.

Aktieņu spēle lieliska. Apmeklētājiem īpaši patika Jāņa Skaņa tēlotais Vinnijs. Skanis savā dzērāja lomā bija tik pārliecinošs, ka grūti viņu iedomāties vēl citādu. Katra parādīšanās izraisīja spontānus smieklus.

Ļoti pievilcīgā jaunā aktrise Evija Kromule skaidri un gaiši parādīja, kādēļ Ints izšķīrās par Amerikas braukšanu, kaut arī viņa māte paliktu viena ar visām grūtībām. Brekte - Uldis Norenbergs - un Dzimza - Uldis Dumpis - abi veidoja savus tēlus tik dzīvus, ka pirmo patiesi varēja ienīst viņa bezsirdīgā ļaunuma dēļ, un otru turēt par nožēlojamu cilvēciņu viņa bezmugurkaulainās apsviedības dēļ. Marga - Rasma Garne - rūpju pilnā cinitāja, Ints - Uldis Anže - viņas pārdzīvojumu ārdītais dēls, Ildze - Daiga Gaismiņa - labā, noturīgā meitene.

Visi viņi turēja skatītājus savā varā.

Beigas bija iespaidīgas un deva lugai pacēlumu, kad Astrīda Kairīša mirušās Sabīnes tēla lomā teica savu monologu. Tur izskanēja sāpes par bijušā atmiņu Latvijas zaudējumu, bet tika arī parādīts ceļš cerīgam nākotnes turpinājumam.

Liels paldies!

E. C.

SKAISTA UN IZKOPTA BALSS

Mecosoprāns **Vilma Indra Vītols**, kas dzīvo Toronto, 1. novembrī koncertēja Mekgila universitātes Redpath koncertzālē, dziedot skaistu un interesantu programmu. Viņa šogad ieguva 1. vietu Ekharta-Grammata (Eckhard-Grammatte) konkursā balsij Brandonā, Manitobā. Šis ir ļoti nozīmīgs konkurss modernajā mūzikā, kas dod ne tikai prestižu, bet arī kontraktus uzvarētājiem. Iepriekšējā gadā tajā sacentās pianisti, bet nākamgad - stūdzinieki.

V. Vitola šajā koncertā dziedāja 2 konkursa rīkotāju pasūtīnātus kanadiešu komponistu darbus. Viens no tiem bija J. Olivera "Kraukļa kļiedziens (Raven's Cry)", kurā bez klavieru pavadījuma bija arī skaņu lenšu ieraksts. Šis neparastais darbs saistīja publiku, jo tajā atskanēja stāsts par Kanadas indiāņu ciešanām, kuņas varam salīdzināt ar latviešu traģisko likteni. Māksliniece tekstā bija iepinusi vairākus nozīmīgus latviešu vārdus.

Jau ar pirmajām J. Brāmsa čigānu dziesmām varējām baudīt labi skolotu balsi ar mūzikālu izteiksmi, tēlojot katru dziesmas tematu. Viņas izruna vācu, franču, angļu un latviešu valodās bija skaidra un izteiksmīga. Pavadītāja pie klavierēm bija Tara Mortona, kuņas sniegums bija iecietīgs un mūzikāls ar labi izstrādātām frazēm un niansēm.

Žēl, ka tieši tajā pašā vakarā un stundā citā Mekgila universitātes zālē koncertēja mūsu pašu mājās labi pazis-

tamais saksafonists **Jānis Steprāns**, sniedzot programmu, kas ir daļa no pieprasījuma, kas jāizpilda, kandidējot doktora gradam mūzikā. Tādēļ latviešu apmeklētāju skaits bija mazāks katrā no šiem koncertiem.

Pēc koncerta bija izdevība tikt ar abām māksliniecēm pie glāzes vīna, kā arī parunāties ar draugiem un paziņām, kas visi bija ļoti sajūsmināti par skaisto mūzikālo devumu.

Jācer, ka māksliniecei atkal būs izdevība sniegt līdzīgu koncertu Montrealā un ka tad apmeklētāju būs daudz vairāk.

A. G.

KLĀVA SĪPOLIŅA FONDA GLEZNU IZSTĀDES

OTAVĀ, MONTREALĀ

1. LATVIEŠU TAUTAS TRAGĒDIJA - NO 1940. LĪDZ 1990. G. GLEZNĀS.

Izstāde atvērta no 12. - 19. novembrim ikdienas no plkst. 14:00 līdz 18:00.

2. 9 GADU LATVIJAS MĀKSLAS AKADĒMIJAS GRADUĒTO MĀKSLINIEKU - KLĀVA SĪPOLIŅA FONDA STIPENDIĀTU JAUNDARBU IZSTĀDE.

Izstāde atvērta no 14. līdz 27. decembrim, ikdienas no plkst. 14:00 līdz 18:00,

Murray ielā 30, Otavā.

DV MONTREALAS NODAĻAS

49 GADA DARBA

un

LĀČPLĒSU ATCERES SARĪKOJUMS

13. novembrī, plkst. 14:00,
Latviešu centrā.

Programmā:

- ./ Svētbrīdis,
- ./ Lielā junda - Lāčplēšu daudzīnāšana,
- ./ Latviešu skolas priekšnesumi,
- ./ Apsveikumi/apbalvojumi
- ./ Saviesīgs vakars ar dziesmām un mūziku.

IEEJA: pret ziedojumiem, bet vakariņas pret samaksu.

Visus laipni ielūdz

VANADZES-VANAGI

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS PAKALPOJUMU LIKMES PAR TIEŠU NAUDAS PĀRSŪTĪŠANU UZ UNIBANKU LATVIJĀ:

ASV/KANADAS	ASV/KANADAS
\$100 - 500	\$8.00/ 10.00
\$501 - 10,000	\$16.00/ 20.00
\$10,001+	\$40.00/ 50.00

Pārsūtījumā adresētā persona var naudu saņemt Unibankas filiālēs visos Latvijas rajonos. Sūtītājam pašam ir jāpaziņo saņēmējam par naudas izsūtīšanu.

Informācija - lūdzu zvaniem (416) 922-2551, jeb rakstiet Latvian Credit Union, 491 College Street, Toronto, ON M6G 1A5
Kreditsabiedrības birojs slēgts pirmdienās

Ši gada MLB Ziņotāja d e c e m b r a numurā atkal publicēsim

KOPĒJO ZIEMSĒTKU UN JAUNGADA APSVEIKUMU.

Tas ir kopējs SVEICIENS, ne atpirkšanās no personīgām apsveikuma kartiņām.

Sveicienā var piedalīties visi MLB biedri, MLB Ziņotāja lasītāji un labvēļi un jeb kurš cits, kas to vēlas, gan tuvumā, gan tālumā. It sevišķi gaidām montrealiešu, otaviešu un kvebekiešu aktīvu piedalīšanos. Aicinām savus sveicienus nodot arī organizācijas un uzņēmumus.

Ērtības labad un lai taupītu Jūsu un mūsu laiku, automātiski pieņemam, ka šajā SVEICIENĀ piedalīsies visi iepriekšējā gada dalībnieki. Ja nu tomēr kaut kādu iemeslu dēļ Jūs to nevēlaties darīt, lūdzam to nekavējoties paziņot redakcijai, tālr. 514-457-9832, fakss 514-457-3496.

Piedalīšanās pret labprātīgu ziedojumu. Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda un adresējami: SVEICIENS, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, QC, Canada H9X 2R2.

Jūsu piedalīšanās KOPĒJĀ SVEICIENĀ ļoti gaidīta! Izmantojiet izdevību! Pēdējais pieteikšanās termiņš - 30. novembris. Par to Jums jau iepriekšējs paldies!

Redakcija

PENSIONĀRU SANĀKSMES

9. septembra sanāksmē svētbrīdi vadīja māc. R. Caune, par tematu "Ne sev, bet tev es dzīvoju" referēja I. Skrastiņš. Viņš iztirzāja Pirmās atmodas laikmetu, sākot ar Tērbatas nacionālo latviešu studentu un Brāļu draudžu laikiem, pieskārās nacionālajiem dzejniekiem, lasot viņu darbus un I un II pasaules kara lielajiem upuru nesējiem, kā arī apspiestībā redzamākajiem brīvības cīnītājiem, par kuriem liecības dod diženie pieminekļi dažādos kapos Latvijā. Biedrzine I. Strautiņa sveica septembrī dzimušos pensionārus: Osvaldu Teteri, Lidiju Stadiņu, Konstanci un Vladimiru Nikiforovu, Emiliju Krūmiņu, Emili Gaili un Inesi Paliepu. Ciemiņš no Latvijas - Aija Krastiņa - pastāstīja par apstākļiem Latvijā, par savu darbu Rīgas domes Sociālās palīdzības nozarē, kas aprūpē tikai lielā nabadzībā un bezizejas stāvokli nonākušos ridziniekus, atsaucoties, iespēju robežās katram gadījumam, gan palīdzot dzīvokļu sagādē, gan nelielas naudas izsniegšanā citām vajadzībām. Viņas vadītās nozares gada budžets esot miljons latu. Izteica prieku par jaunās prezidentes izvēli un ievēlšanu. Montrealā bija apmetusies pie attālākās radnieces - Vilmas Ulmanes. Vienkāršs, patiess un neizpušķots bija viņas stāstījums. Krastiņa atbildēja uz dažāda rakstura jautājumiem, izņemot politiskos. Starplaikā DV Montrealas nod. vanadzēs tirgojās ar labas kvalitātes drēbēm un apaviem.

14. oktobra sanāksmē lūgšanu teica V. Paegle, kas arī stāstīja par savu neseno Latvijas apciemojumu kopā ar dzīves biedri Ainu. Redzētas pārmaiņas, bet esot arī vēl ievērojami trūkumi. Rīgā daudz jaunu celtni, modernu degvielu garāžu un citu uzlabojumu. Gan mazāk lauku pilsētās un apriņķu centros. Laukos arvien vēl daudz nolaistu lauku māju un nekoptu lauku. Pēterburgā gīdi lūguši nerunāt skaļi latviski, lai nebūtu jāmaksā lielāki nodokļi, apskatot vēsturiskos piemekļus. Esot liela atšķirība starp dzīves apstākļiem Latvijā un Krievijā. Ievērojis lietotu drēbju pārpilnību - gandrīz katrā ielā kāds veikals vai pārdotava. Teteles pamatskolā Latvijas himna atspēlēta no skaņu lentas. Neviens, izņemot ciemiņus, nav to dziedājis, jo, lūk, skola nevarot atļauties mūzikas skolotāju, lauzītā latviešu mēlē atbildējis skolas pārzinis. Savu Latvijas apciemojumu V. Paegle iemūžinājis arī video filmā. Rādīja dažus izvilkumus. Par slimnicām un dziedniecību Latvijā pastāstīja kādreizējais 19. latv. divīzijas frontes un tagadējais Varakļānu slimnīcas galvenais ārsts - ķirurgs Dr. Julijans Blusanovičs, kas ieradies apmeklēt savu brāļa ģimeni. Ēzerzemes ik mēneša brošūrā "Varakļonīts", septembra numurā, nodaļā Mūsu jubilāri, Dr. J. Blusanovičam veltīti vārdi: "Varakļānos ir daudz ievērojamu cilvēku, kuri savu darbu, zināšanas, gara spēku atdevuši šīs puses ļaudīm. Viens no tiem ir Julijans Blusanovičs, ķirurgs-ginekologs, 25 gadus slimnīcas galvenais ārsts. Tie nav tikai skaitļi, tie ir mūžīga nmiēra gadi, pāri par

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJAS PADOME

riko

LATVIJAS VALSTS DIBINĀŠANAS 81. GADA DIENAS

SVINĪBAS:

1999. gada 20. novembrī, plkst. 14:00,
Latviešu Sabiedriskajā centrā, 3955 Provosta ielā,
Lašīnā.

1. SVINĪGAIS AKTS UN KONCERTS

SVĒTBRĪDIS - māc. Rasma Caune

SVĒTKU RUNA - Dace Veinberga, latviešu ģimnazijas
Toronto direktore

APBALVOJUMI UN APSVEIKUMI

KONCERTS - piedalās Montrealas latviešu jauktais koris "Atbalss", dir. A. Gūtmaņa un A. Vitola vadībā.

2. GLEZNU SKATE -

Atklāšana, apm., plkst. 16:00, turpat.

Piedalās mākslinieks Valdis Didrihsons.

3. SAVIESĪGS VAKARS

Vins un siers. Kafija un cepumi.

Padomes dalībnieču - organizāciju dāmu izkārtojumā.

IEEJA: pret labprātīgiem ziedojumiem

Piedalīsimies šajās Latvijas valsts svētku svinībās. Ja vien Jums iespējams, palīdziet uz šo sarīkojumu nokļūt kādam pensionāram, jaunietim vai citam interesentam, kam varētu būt transporta grūtības! Nekautrējaties par šādām iespējām apjautāties!

Uz redzēšanos Latvijas valsts dibināšanas 81. gada dienas svinībās Montrealā!

Jūs ielūdz

RĪKOTĀJI

200 jaundzimušo pieņemti, neskaitāmas operācijas spīdoši veiktas, daudziem atdotas dzīvības. Septembrī dakterim bija nozīmīga jubileja - 80 gadi, bet viņš aizvien vēl ir ierindā. Katru ritu kājām mēro gafo ceļu no viena pilsētas gala uz otru. Un tā visu mūžu - darbs, cilvēku veselība un dzīvības sargāšana bijusi pirmajā vietā, kā toreiz legendārā pulkveža Veisa vadītās kaujā Volchovā, tā līdz II pasaules kara beigām Kurzemes cietoksni."

"Asinis paliek asinis. Kad operē cilvēku, tad jūti, ka tās plūst uz dzīvošanu, nevis uz nāvi," saka daudzo mūžu glābējs Dr. J. Blusanovičs, kam lielākais gandarījums ir bijušā slimnieka sveiciens, satiekoties ielā vai čītur. Tas esot labs atalgojums par šādu darbu. Viņš arī pieminēja, ka apstākļi Latgales slimnīcās neesot viegli, bet gan slimnieki, gan ārsti esot iemācījušies ar trūkumu sadzīvot. Viduvēja ārsta alga esot ap Ls 80.- mēnesi, kas neatbilstot amata atbildībai. Pa izlaidības ceļu, slinkuma apņemta un alkohola iegrimumi, dažkārt ejot pati tauta, it sevišķi jaunā paaudze, kas nevēloties strādāt un meklēt godīgu darbu. Kā parasts oktobra mēnesi dzimušos apsveica biedrzine Ilga Strautiņa.

28. oktobra sanāksmē bija maz dalībnieku - 40. Tādēļ radās pat jautājums, vai mēnesī vajadzīgi 2 saieti. Māc. R. Caune vadīja svētbrīdi. V. Paegle lasīja vairākus dzejoļus. I. Skrastiņš iepazīstināja ar Dr. J. Blusanoviču, kas vēl arvien bija Montrealā un pensionāru saimē. Viņš savā laikā bijis viens no pirmajiem, kas apbalvots ar Dzelzs krusta II šķiru. Viens no viņa brāļiem kritis Legionā, bet otrs - Sarkanarmijas rindās. M. Štauers stāstīja par savu Latvijas apciemojuma pieredzi. Kā zināms, viņš tur šoreiz darbojās Latvijas ev.-lut. baznīcā, vadot Kristīgās nām-turības seminārus (Par visu to varat lasīt šī numura sākuma lappusēs! - red.). Japāņu Nikken sabiedrības pārstāvji demonstrēja dažādus magneta produktus veselības uzlabošanai.

Skrastiņu Indulis

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

riko

sestdien, 27. novembrī, no plkst. 10:00 līdz 16:00, Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā

gadskārtējo

TIRDZIŅU

Šim sarīkojumam esam saņēmuši visu Centru. PUSDIENAS un ATSPIRDZINĀJUMI būs augšējā zālē.

- Rudzu maize, piparkūkas, pīrāgi, saldmaizītes, tortes un dažādi cepumi.
- Ievārijumi, augļi, marinētas saknes.
- Apsveikumu kartiņas, servjetes, lietotu grāmatu duplikāti MLB bibliotēkā.
- Keramika, audumi, rokdarbi.
- Siltas PUSDIENAS, atspirdzinājumi, tēja un kafija. Vīns, alus un burbuļūdens.
- Izloze - \$ 1.- par lozi. Daudz dažādu laimestu.
- Citi pārsteigumi.

I E E J A: b r ī v a

Athbalstiet šo MLB gadskārtējo sarīkojumu, ar ko reprezentējamies arī vietējā kanadiešu sabiedrībā, ar savu čaklu piedalīšanos mājas cepumu un citu tirdziņa mantu sagādē. Šogad tirdziņā varēsīt iegādāties arī Ziemsvētkiem piemērotas lietišas. Ir ļoti svarīgi, lai tirgojamo mantu skaits būtu pēc iespējas bagāts un tajā būtu liela dažādība, jo kanadiešu ciemiņi vēlas plašu izvēli. Nāciet patērzēt un pamieloties pie garšīga pusdienu galda!

Pieteikšanās un plašāka informācija pie: -

Elgas Čops..... ☎ 684-2522

Anitas Porietes-Bedard ☎ 697-6624

Gitas Lukstiņas ..... ☎ 685-2218

Veltas Ozolas ..... ☎ 626-3501

Roberta Klaišes..... ☎ 422-0562

Mārtiņa Štauvera ..... ☎ 457-9832

Aiciniet līdz savus kanadiešu draugus un paziņas!

Piedāvāviet transportu vecākiem ļaudīm, kas citādi tirdziņā nevarētu nokļūt.

Uz redzēšanos šī gada **MLB TIRDZIŅĀ!**

Piedalīties, tirgoties, apmeklēt, pirkt, iebaudīt maltīti un patērzēt aicina

RĪKOTĀJI

KINGSTONĀ PĀRRUNĀ KANADAS LATVIEŠU NĀKOTNI

1999. gada 7. novembrī, Kingstonā, Ontario, Apvienotās Kanadas pirmā galvaspilsētā, kas ir pusceļā starp Toronto, Otavu un Montrealu, pulcējās septiņi šo trīs centru, galvenokārt, vidējās paaudzes sabiedriskie darbinieki un bijušie Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā (LNAK) valdes locekļi.

Dalībnieki pārrunāja veidus kā stiprināt LNAK, lai varētu nodrošināt latviešu sabiedrības Kanadā attīstību un iegūt arī turpmāku Kanadas valdības atbalstu Latvijas atplaukšanai un izejai Rietumu pasaulē.

Pieņēma vairākus lēmumus un vienojās turpināt šāda veida pārrunas gan iniciatoru starpā, gan plašākā mērogā, iesaistot citus, kas vēlas paplašināt LNAK darbību.

Vēlme tikties radās pēc šī gada divi aizvadītām LNAK padomes sesijām. To aprisēs netika pienācīgi risināta latviešu sabiedrības Kanadā nākotne.

Augšminētais teikts šīs sanāksmes dalībnieku deklarācijā, ko izstrādāja Kingstonā. To pieņēma vienbalsīgi un paredzēja nodot preseī.

Red.

Attēlā redzami: otavieši Pēteris Brauns un Miķelis Svilans, torontieši Klāvs Zichmanis un Viesturs Zariņš, montrealieši Roberts Klaiše un Mārtiņš.

Alberts Upeslācis fotogrāfeja. Tādēļ nav foto uzņēmumā.

Biežāk lietoto telpu adreses: Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224
Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašīnā, tālrunis 634-4082

- 11. novembrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības video filmas izrāde.
- 11. novembrī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
- 13. novembrī, plkst. 14:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nodaļas gada svētki un Lāčplēšu atceres sarīkojums. Latviešu skolas sagatavota programmas daļa. Skatiet īpašu paziņojumu 22. lpp.
- 14. novembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes 18. novembrim veltīts dievkalpojums.
- 20. novembrī, plkst. 14:00, Latviešu centrā, Latvijas valsts svētku svinīgais akts un koncerts Montrealas latviešu organizāciju padomes izkārtojumā. Pēc tam māksl. Valža Didrichsona gleznu skate un saiets.
- 21. novembrī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Jēzus Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
- 21. novembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu.
- 25. novembrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības video filmas izrāde.
- 25. novembrī, plkst. 14:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
- 27. novembrī, plkst. 10:00, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu biedrības gadskārtējais Mājas cepumu un citu priekšmetu tirdziņš. Skatiet paziņojumu 24. lappuses sākumā. Laipni lūdzam tajā piedalīties!
- 28. novembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes I adventa ģimenes dievkalpojums ar dievgaldu. Sekos kafija un nodarbības bērniem.

Laipni lūdzam MLB Ziņotāja lasītājus nokārtot izstāvošās un nākamās abonementu maksas! Tāpat lūdzam MLB biedrus samaksāt biedru un LNAK dalības maksas. Biedrības rindās gaidām arī jaunus biedrus. Iestāšanās maksa ir \$ 5.00. Sakām paldies visiem, kas atsaukušies "Grasi lūdzu!" aicinājumam virs nosūtītāja adreses sūtījuma aploksnē. Aicinām pārējos darīt tāpat! Par to iepriekšējs paldies!

LUGUMS:

Laipni lūdzam nama mātes piedalīties MLB tirdziņā šī gada 27. novembrī ar mājā gatavotiem cepumiem, piparkūkām, pīrāgiem un citiem gardumiem, kurus mēs varētu pārdoņ ēdienu galdā.

Mūsu tirdziņu apmeklē daudz kanadiešu, kas tieši vēlas šos gardumus. Tie nekad nav par daudz.

Lūdzam tos nodot sestdien, 27. novembrī, plkst. 09:00, latviešu centrā, 3955 Provost ielā, Lašīnā.

Jau iepriekš sakām visām dalībniecēm un dalībniekiem sirsnīgu paldiespar Jūsu atbalstu latviešu lietas popularizēšanā.

Pašā pēdējā brīdī redakcijā sajuka smadzeņu programma. Netiekam tajā iekšā un nav piejama tik īsā laikā tehnika. Jāizlīdzas ar veco rakstāmmašīnu, kas, kā izrādās nepavisam vairs neveicas. Piedodiet un atvainojiet.

Redakcija

MLB Z 1999 XI 800 e

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicājiet!

Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām lasītājiem uz rokas 11. novembrī, pensionāros. Pārējos eksemplārus nododam Kanadas pastā 9. novembrī. Red.

MLB ZIŅOTĀJA administratorei un MLB kasierai A. Porietai-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que, Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 35.00 vai \$ 30.00)	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-).....	\$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju.....	\$ _____
LNAK dalības maksu (maksājot caur MLB \$ 10.-; pensionāriem \$ 5.00).....	\$ _____
MLB biedru maksu par 1999./2000. darbības gadu (\$ 15.-)	\$ _____
Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai	\$ _____
Ziedojums Kopējam svētku sveicienam	\$ _____
Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda	Kopā \$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruna numurs) (paraksts)

**Goliger's
Travel**
SINCE 1955

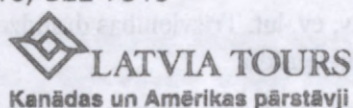
Kravis Travel Services Ltd.

- Ceļojumi uz Latviju
vīzas, lidojumi,
auto īre un viesnīcas

*Ari ceļojumi uz citām eksotiskām
salām un kontinentiem*

Jūsu pārstāvis Jānis Kravis
(416) 322-7414

191 Eglinton Avenue East, Suite 308
Toronto, Ontario M4P 1K1
Fax: (416) 322-7315

1-800-268-7442

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

- 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by
Laryanna

0312017031

Tagad Rīgā!

**Hotel
MĀRA**

Kalnciema ielā 186, Rīga, Latvija LV-1046

Telefons: 011 371 7901316

Fakss: 011 371 7901315

- * 24 modernas istabas
- * Restorāns un bārs
- * Konferenču telpas
- * Lidostas busiņš

Rezervācijas Kanādā:

613/521-7100 (telefons, vai fakss)

epasts: mara@mailbox.riga.lv

tīmekli:

www.bestwestern.com/thisco/bw/91301/91301_b.html

Laipni lūdzam visus sarīkojumu rīkotājus - draudzes un organizācijas iesniegt ziņas Sabiedriskās dzīves LAIKRĀDIM rakstiski. Tāpat arī visus paziņojumu un pateicību tekstus. Lūdzam rakstīt uz pilnas loksnes. Ja Jums ir iespējams paziņojumu tekstu sagatavot iespiešanas kārtībā, būsim par to pateicīgi. Lūdzam šādus tekstus nesalocīt, jo locījums varētu tos sabojāt. Rakstos lūdzam ievērot dubultrindu atstarpī.

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

FAKSA NUMURS 514-457-3496

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832
REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832, fakss 514-457-3496
ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5
EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. DARBINIEKI: Elmārs Bārdiņš, Jānis Birze, Konstantīns Čaks, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Nora Saletes, Kārlis Timermanis, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 35.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem - \$ 30.00 gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas maksa - pret \$ 3.00 ziedojumu. PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSAS: mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00, 1/3 lpp. - \$ 35.00, 1/2 lpp. - \$ 40.00 pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un vispārējas ziņas nepauz ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonīmus rakstus neievēro.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL

NOVEMBER 1999 NOVEMBRE

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, Qué, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832